

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

1ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ
ΦΟΙΤΗΤΡΙΩΝ &
ΦΟΙΤΗΤΩΝ
ΤΩΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ
ΤΜΗΜΑΤΩΝ

Ε
d
U
t
o
p
i
a

Οργάνωση: ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ (Σ.Α.Ε.)
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

Συνδιοργάνωση: ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

Αίθουσα Πολλαπλών Χρήσεων
Κτίριο «Κλεόβουλος»

12-13 Μαΐου 2018

**1^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Προπτυχιακών φοιτητών/τριών
Παιδαγωγικών Τμημάτων
EduToria
12 & 13 Μαΐου 2018**

Επιστημονική Επιτροπή

Μέλη Δ.Ε.Π.

Αναγνωστοπούλου Διαμάντη, Καθηγήτρια Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.
Ανδρεαδάκης Νικόλαος, Αναπληρωτής Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.
Αυγερινός Ευγένιος, Καθηγητής, Π.Τ.Δ.Ε.
Βιτσιλάκη Χρυσή, Καθηγήτρια, Πρόεδρος του Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.
Βρατσάλης Κώστας, Καθηγητής, Π.Τ.Δ.Ε.
Γκασούκα Μαρία, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.
Γουβιάς Διονύσης, Αναπληρωτής Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.
Δάρρα Μαρία, Επίκουρη Καθηγήτρια, Π.Τ.Δ.Ε.
Δημητρακοπούλου Αγγελική, Καθηγήτρια, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.
Θεοδοροπούλου Έλενα, Καθηγήτρια Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Κοσμητόρισα της Σ.Α.Ε.
Καζούλλη Βασιλεία, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Π.Τ.Δ.Ε.
Καραμούζης Πολύκαρπος, Αναπληρωτής Καθηγητής, Π.Τ.Δ.Ε.
Κατσαδώρας Γιώργος, Επίκουρος Καθηγητής, Π.Τ.Δ.Ε.
Καφούση Σουλτάνα, Καθηγήτρια, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.
Κιμουρτζής Παναγιώτης, Καθηγητής, Π.Τ.Δ.Ε.
Κλαδάκη Μαρία, Επίκουρη Καθηγήτρια, Π.Τ.Δ.Ε.
Κόκκινος Γεώργιος, Καθηγητής, Π.Τ.Δ.Ε.
Κόνσολας Εμμανουήλ, Αναπληρωτής Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.
Κοντάκος Αναστάσιος, Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.
Λιαράκου Γεωργία, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Π.Τ.Δ.Ε.

Λυπουρλή Ελένη, Λέκτορας, Π.Τ.Δ.Ε.
Μαρία Καΐλα, Καθηγήτρια, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.
Μοσκόφογλου- Χιονίδου Μαρία, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Π.Τ.Δ.Ε.
Νικολάου Ελένη, Λέκτορας, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.
Ξανθάκου Ποτίτσα, Καθηγήτρια, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.
Παπαβασιλείου Βασίλειος, Επίκουρος Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.
Παπαδάτος Γιάννης, Επίκουρος Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.
Παπαδόπουλος Ιωάννης, Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.
Παπαηλιού Χριστίνα, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.
Σκουμιός Μιχαήλ, Επίκουρος Καθηγητής, Π.Τ.Δ.Ε.
Σκουμπορδή Χρυσάνθη, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.
Σκούρτου Ελένη, Καθηγήτρια, Π.Τ.Δ.Ε.
Σοφός Αλιβίζος, Καθηγητής, Πρόεδρος του Π.Τ.Δ.Ε.
Σταμάτης Παναγιώτης Ι, Επίκουρος Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.
Τσαμπαρλή Αναστασία, Καθηγήτρια, Π.Τ.Δ.Ε.
Τσιμπιδάκη Ασημίνα, Επίκουρη Καθηγήτρια, Π.Τ.Δ.Ε.
Φεσάκης Γιώργος, Αναπληρωτής Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.
Φιοραβάντες Σπυροβασίλης, Καθηγητής, Π.Τ.Δ.Ε.
Φραγκίσκος Καλαβάσης, Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.
Φώκιαλη Πέρσα, Καθηγήτρια, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.
Φωκίδης Εμμανουήλ, Λέκτορας, Π.Τ.Δ.Ε.
Χατζηγεωργίου Ιωάννης, Καθηγητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.
Χριστοδουλίδου Λουίζα, Επίκουρη Καθηγήτρια, Π.Τ.Δ.Ε.

Μέλη Ε.ΔΙ.Π.:

Αργυρίου Μαρία, Ε.ΔΙ.Π., Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.
Ζάρρας Νεκτάριος, Ε.ΔΙ.Π., Τ.Μ.Σ.
Καραμπέλας Κωνσταντίνος, Ε.ΔΙ.Π., Π.Τ.Δ.Ε.
Κόκκινος Δημήτριος, Ε.ΔΙ.Π., Π.Τ.Δ.Ε.
Κουρουτσίδου Μαρία, Ε.ΔΙ.Π., Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.
Κρητικός Γεώργιος, Ε.ΔΙ.Π., Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.
Κώστας Απόστολος, Ε.ΔΙ.Π., Π.Τ.Δ.Ε.
Μαστρογιάννη Απασία, Ε.ΔΙ.Π., Π.Τ.Δ.Ε.
Μίσσιου Μαριάννα, Ε.ΔΙ.Π., Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.
Ταψής Νικόλαος, Ε.ΔΙ.Π., Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.

Μέλη Ε.Ε.Π.:

Ζαρώτης Γεώργιος, Ε.Ε.Π., Σ.Α.Ε.
Πολεμικού Αναστασία, Ε.Ε.Π., Π.Τ.Δ.Ε.
Τσέβης Επαμεινώνδας, Ε.Ε.Π., Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.
Φάντελ Ιμπραήμ, Ε.Ε.Π., Τ.Μ.Σ.
Χατζηδιάκου Δέσποινα, Ε.Ε.Π., Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.

Οργανωτική Επιτροπή

Θεοδωροπούλου Ελένη, Καθηγήτρια, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Κοσμητόρισα της Σ.Α.Ε.
Σοφός Λοΐζος, Καθηγητής, Πρόεδρος του Π.Τ.Δ.Ε.
Βιτσιλάκη Χρυσή, Καθηγήτρια, Πρόεδρος του Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.
Τσιμπιδάκη Ασημίνα, Επίκουρη Καθηγήτρια, Π.Τ.Δ.Ε.
Οίκουτα Μάζζα Πατρίσια, Γραμματεία Σ.Α.Ε.
Νικολακοπούλου Έλενα, υποψ. Διδ/σσα, Παν/μιο Αιγαίου
Πάττα Ευγενία, υποψ. Διδ/σσα, Παν/μιο Αιγαίου
Αϊβαλιώτη Ανθούλα, Φοιτήτρια, Π.Τ.Δ.Ε.
Ζαχαράτου Σοφία, Φοιτήτρια, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.
Κατσουράκης Νικήτας, Φοιτητής, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.
Κογιάμη Άννα, Φοιτήτρια, Π.Τ.Δ.Ε.
Λεβέντη Αγγελική, Φοιτήτρια, Π.Τ.Δ.Ε.
Μπελιά Παναγιώτα, Φοιτήτρια Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.
Μπίτζα Ευριδίκη, Φοιτήτρια Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.
Παππός Κωνσταντίνος, Φοιτητής Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.
Σέγκκος Νίκος, Φοιτητής Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.
Φλάγκου Αικατερίνη, Φοιτήτρια Π.Τ.Δ.Ε.

* Μέλη του φωνητικού συνόλου *Corpus Musicae* :

Αγραφιώτη Μαρία, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής & του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ
Γαρουφαλιά Γκαμπή, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής & του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.
Καφάση Ιωάννα, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής & του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.
Κατσουράκης Νικήτας, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής & του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.
Κτιστάκη Ευαγγελία, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής & του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.
Κωνσταντινίδου Μαρίνα, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής & του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.
Μπελιά Παναγιώτα, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής & του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.
Μπίτζα Ευριδίκη, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής & του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.
Παπαδοπούλου Χριστίνα, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής & του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.
Παπαϊωάννου Βάσω, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής & του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.
Ράδου Βασιλική, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής & του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.
Σηφάκη Σοφία, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Π.Τ.Δ.Ε.
Συνδικάκη Μαρίνα, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής & του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.

Τσιτάκη Αντωνία, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Π.Τ.Δ.Ε.
Χατζηκυριάκου Άννα, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής & του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.

Σάββατο 12 Μαΐου 2018

Αίθουσα Πολλαπλών Χρήσεων, Κτίριο Κλεόβουλος, Δημοκρατίας 1, Ρόδος

09.30-10:00: Εγγραφές

10.00-10:45: Χαιρετισμοί:

Καθηγητής Γκριτζαλης Στέφανος, Πρύτανης του Πανεπιστημίου Αιγαίου

Γιασιράνη Χαρούλα, Εντεταλμένη Περιφερειακή Σύμβουλος Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου, Δια Βίου Εκπαίδευσης, Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων και Εθελοντισμού & Πρόεδρος Κέντρου Επαγγελματικής Κατάρτισης (Κ.Ε.Κ.) Γεννηματάς

Καθηγητής Σοφός Αλιβίζος, Πρόεδρος του Π.Τ.Δ.Ε.

Ανδρεαδάκης Νικόλαος, Αναπληρωτής Καθηγητής, Αναπληρωτής Προέδρου του Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.

Καθηγητής Καραγιαννίδης Χαράλαμπος, Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Τμήματος Ειδικής Αγωγής

Καθηγητής Κολιόπουλος Δημήτριος, Πρόεδρος του Τμήματος Επιστημών της Εκπαίδευσης

Προβολή Video: *Προς την EduTopia*

Άνοιγμα Συνεδρίου: Καθηγήτρια Έλενα Κ. Θεοδωροπούλου, Κοσμητόρισα της Σ.Α.Ε.

Προβολή βιντεοπαρουσίασης της Σ.Α.Ε.

Φωνητικό Σύνολο: CORPUS MUSICAE του Τμήματος Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής & του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού (Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.) και της Σ.Α.Ε.

Διεύθυνση και καλλιτεχνική επιμέλεια: **Δρ. Μαρία Αργυρίου** (Ε.Δι.Π, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ, Παν/μιο Αιγαίου).

Παιδαγωγικές Προσεγγίσεις Α'

Προεδρείο: Σταμάτης Παναγιώτης

10.45-11:00: Μαλαματή Κυριακίδου: *Η Εκπαίδευση των Εκπαιδευτικών του 21ου αιώνα για την Προσχολική Ηλικία*

Επίβλεψη: Σωτηρία Τριαντάρη & Ευδοξία Κωτσαλίδου, Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών του Π.Δ.Μ.

11.00-11:15: Ρεγγίνα Αραμπατζή: *Οι αντιλήψεις των νηπίων για το επικοινωνιακό στυλ των νηπιαγωγών*

Επίβλεψη: Παναγιώτης Σταμάτης, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

11.15-11:30: Νικολέτα Παπαστεργίου: *Απόψεις και στρατηγικές Εκπαιδευτικών για τη διαχείριση της πειθαρχίας στο νηπιαγωγείο*

Επίβλεψη: Δόμνα (Μίκα) Κακανά, Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

11.30-11:45: Κωνσταντία Ελπινίκη Δραγούνη: *Διερευνώντας τις στρατηγικές επικοινωνίας των παιδιών και τις αντιλήψεις τους σε μία πολυπολιτισμική τάξη νηπιαγωγείου*

Επίβλεψη: Παπανδρέου Μαρία, Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

11.45-12:00: Φλάγκου Αικατερίνη, Λεβέντη Αγγελική, Κογιάμη Άννα, Βαγιάνου Στυλιανή, Αϊβαλιώτη Ανθούλα: *Εθελοντικές δράσεις φοιτητών/τριών του ΠΤΔΕ του Πανεπιστημίου Αιγαίου*

Επίβλεψη: Τσιμπιδάκη Ασημίνα, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

12.00-12:15: Γαρυφαλλιά Καμπουράκη: *Περιβαλλοντικά προβλήματα του Δήμου Ελευσίνας: Απόψεις νηπιαγωγών*

Επίβλεψη: Βασίλειος Παπαβασιλείου, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Ζητήματα Φύλου στις Επιστήμες της Εκπαίδευσης

Προεδρείο: Μαρία Γκασούκα, Διονύσης Γουβιάς

12:30-12:45: Καρυώτη Σουλτάνα & Σκορδής Χρήστος: *Μια φεμινιστική εθνογραφική έρευνα και δύο "σκηνές". Διερευνώντας τη σχέση των γυναικών με την εκκλησία στη Ρόδο και στην Άρτα*

Επίβλεψη: Μαρία Γκασούκα, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

12:45-13:00: Κωνσταντίνος Βασιλείου: *Διερεύνηση έμφυλων στερεοτύπων σε ελληνικά νεανικά περιοδικά*

Επίβλεψη: Κώστας Μάγος, Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

13:00-13:15: Σωτηρία Τσαντήλα: *Η κούκλα στο χώρο του νηπιαγωγείου: έμφυλες αντιλήψεις, συμπεριφορές και προτιμήσεις*

Επίβλεψη: Απόστολος Μαγουλιώτης, Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

13:15-13:30: Ζαχαρία Μαρία: *Η κοινωνική θέση της γυναίκας στο έργο Ο Αρχοντοχωριάτης του Μολιέρου*

Επίβλεψη: Μαρία Κλαδάκη, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

13:30-13:45: Παρασκευή Φρυγανά: *Η διαχείριση του μαθησιακού υλικού από την οπτική του Κοινωνικού Φύλου – Έρευνα σε νηπιαγωγεία της Ρόδου*

Επίβλεψη: Διονύσης Γουβιάς, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Μαθηματικά, Τεχνολογίες Πληροφορίας & Επικοινωνιών & Παιδαγωγικά

Προεδρείο: Μαρία Μοσκοφόγλου- Χιονίδου, Χρυσάνθη Σκουμπουρδή, Φεσάκης Γιώργος

15:00-15:15: Παρασκευή Κυρατζή & Τσαμπίκα Κελεπέρα & Μαρία Ιορδανίδου: *Στερεά γεωμετρικά σχήματα στο νηπιαγωγείο*

Επίβλεψη: Χρυσάνθη Σκουμπουρδή, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

15:15-15:30: Αντωνία Βογιατζή, Ιωάννης Γεωργιόπουλος, Θάλεια Καραγεωργίου, Εμμανουέλα Κοκολάκη και Μαρία Μιχελάκη: *Τα επίπεδα γεωμετρικά σχήματα και το μήκος μέτρησης*

Επίβλεψη: Χρυσάνθη Σκουμπουρδή, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

15:30-15:45: Παπαδοπούλου Μαρία & Χονδρέλη Αθηνά: *Διερεύνηση της ικανότητας ανάγνωσης ψηφιακού ημι-φωτογραφικού χάρτη με GPS από παιδιά νηπιαγωγείου*

Επίβλεψη: Φεσάκης Γιώργος, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

15:45-16:00: Βαμβουλή Αικατερίνη, Παραδείση Μαρία, Λίτσα Ελένη, Βελεχέρη Αναστασία, Γανωτάκη Ευαγγελία, Γκούμα Σταυρούλα: *Μετασχηματίζοντας*

μαθηματική δραστηριότητα ποσοστών % με πολλαπλή αναπαράσταση. Γνωστικός, Συναισθηματικός και Τομέας. Συμπεριφοράς στην Μάθηση και Διδασκαλία των Μαθηματικών. Συνεργασία: Φοιτητριών/τών, Δασκάλων και Σχολικών Συμβούλων. Το Πανεπιστήμιο Προσγειώνεται σε «Σχολικό Έδαφος».

Επίβλεψη: Μοσκοφόγλου- Χιονίδου Μαρία, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Ειδική Αγωγή

Προεδρείο: Ασημίνα Τσιμπιδάκη, Κλαδάκη Μαρία

16:00-16:15: Αϊβαλιώτη Ανθούλα, Βαγιάνου Στυλιανή, Κογιάμη Άννα, Λεβέντη Αγγελική, Φλάγκου Αικατερίνη: *Εθελοντισμός στην ειδική αγωγή στο ΠΤΔΕ του Πανεπιστημίου Αιγαίου: Περιγραφή και αξιολόγηση*

Επίβλεψη: Τσιμπιδάκη Ασημίνα, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

16:15-16:30: Βαγιάνου Στυλιανή, Θεοχαροπούλου Βαΐα, Κογιάμη Άννα, Λεβέντη Αγγελική, Λίσγου Μαρία-Ευαγγελία, Τσιώτση Ιωάννα, Φλάγκου Αικατερίνη: *+Δημιουργώ για το παιδί και την οικογένεια: Ένα πρόγραμμα δημιουργικής απασχόλησης στην ειδική αγωγή*

Επίβλεψη: Τσιμπιδάκη Ασημίνα, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

16:30-16:45: Γεωργίου Ανδριάντα: *Το άτομο με αισθητηριακά προβλήματα κώφωσης και ακοής στον κινηματογράφο*

Επίβλεψη: Τσιμπιδάκη Ασημίνα, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Θέατρο - Γλώσσα

16:45-17:00: Στρατούρη Ελένη: *Η αξιοποίηση της δραματικής τέχνης στο μάθημα της νεοελληνικής γλώσσας*

Επίβλεψη: Κλαδάκη Μαρία, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

17:00-19:00:

Εργαστήριο Μουσικής για νέους παιδαγωγούς:

«Μουσική...για αλλαγή! Το «πώς» και το «γιατί» στη Μουσική Πράξη»

Εισηγήτρια/Εμφυχώτρια:

Μαρία Αργυρίου, μέλος Ε.ΔΙ.Π, Εφαρμοσμένη Μουσική Παιδαγωγική, Εργαστήριο Έρευνας στην Πρακτική και Εφαρμοσμένη Φιλοσοφία, ΤΕΠΑΕΣ, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Κυριακή 13 Μαΐου 2018

Αίθουσα Πολλαπλών Χρήσεων, Κτίριο Κλεόβουλος, Δημοκρατίας 1, Ρόδος

09.30-10:30: Εγγραφές

Προβολή Video: *Προς την EduToría*

10.30-11:00: Ομιλία Καθηγητή Γεράσιμου Κουζέλη (Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης Παν/μίου Αθηνών), Προέδρου του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Ι.Ε.Π.)

Παιδαγωγικές Προσεγγίσεις

11.00-11:15: Βρέττη Ανθούλα: Διαμορφώνοντας ανοιχτά περιβάλλοντα μάθησης μέσα από την ανάγνωση του παιδικού βιβλίου «Το γεύμα των λύκων». Η εμπειρία της πρακτικής

Επίβλεψη: Δαφέρμου Χαρά, Τμήματος Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία, ΕΚΠΑ

11.15-11:30: Ευαγγελογιάννη Κρυστάλλω, Σαρικά Ευτέρπη- Μαρίνα, Τάγκα Καλλιόπη, Τζάντοβα Σουζάννα: Παράλληλη στήριξη σε παιδιά πρόσφυγες και Ρομά

Επίβλεψη: Βασιλεία Κούρτη-Καζούλλη, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

11.30-11:45: Αγιαννίτης Παναγιώτης, Γεωργίου Μαριάννα, Γρούσκος Άγγελος, Κατζουρίδη Αλεξάνδρα, Μπαριτάκη Έλενα: Εθελοντικές δράσεις γραμματισμού σε παιδιά Ρομά σε δημοτικά σχολεία στη Ρόδο

Επίβλεψη: Βασιλεία Κούρτη-Καζούλλη, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

11.45-12:00: Μαρία Ζαχαρία: Εκμάθηση ελληνικής γλώσσας σε ενήλικες πρόσφυγες

Επίβλεψη: Βασιλεία Κούρτη-Καζούλλη & Μαριάνθη Οικονομάκου, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Ειδική Αγωγή / Ψυχολογία

Προεδρείο: Παπαηλιού Χριστίνα, Νικολάου Ελένη

12.15-12:30: Αγαπίου Σεμίραμις: *Αντιλήψεις γονέων για τις αγχώδεις διαταραχές των παιδιών της πρώιμης παιδικής ηλικίας*

Επίβλεψη: Ελένη Νικολάου, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

12.30-12:45: Κόντρα Παναγιώτα: *Αφηγήματα Παιδιών με Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής-Υπερκινητικότητα (ΔΕΠ-Υ) και Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ)*

Επίβλεψη: Παπαηλιού Χριστίνα, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

12.45-13:00: Κατερίνα Τσακκίρη: *Έκφραση συναισθήματος και συμβολικές ικανότητες σε παιδιά με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ)*

Επίβλεψη: Παπαηλιού Χριστίνα, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

13.00-13:15: Τρικούπη Βενετία: *Πως γονείς και εκπαιδευτικοί αντιλαμβάνονται την έννοια της καθοδήγησης και ποιος ο ρόλος της στην ανάπτυξη του παιδιού*

Επίβλεψη: Ευαγγέλου Δήμητρα, Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης στην Προσχολική Ηλικία, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

Εφαρμοσμένη Μουσική Παιδαγωγική

Προεδρείο: Μαρία Αργυρίου, Θεοδωροπούλου Έλενα

14:15-14:30: Αγραφιώτη Μαρία: *Ήχε, ήχε είσαι εδώ; Η ηχοϊστορία ως παιδαγωγική διδακτική πρόταση για το Νηπιαγωγείο*

Επίβλεψη: Μαρία Αργυρίου, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

14:30-14:45: Καφάση Ιωάννα: *Ηχοποιώντας τα Μαθηματικά: Αξιοποίηση εκπαιδευτικού υλικού για τη Μουσική και τα Μαθηματικά για παιδιά προσχολικής ηλικίας σε e περιβάλλον*

Επίβλεψη: Μαρία Αργυρίου, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

14:45-15:00: Κτιστάκη Ευαγγελία: *Η Μουσική ως «γλώσσα»: Παρουσίαση της Εκπαιδευτικής Πλατφόρμας «EMPortfolio: Ευρωπαϊκός Φάκελος Μουσικής για την Προσχολική Ηλικία. Μια δημιουργική προσέγγιση εκμάθησης των γλωσσών»*

Επίβλεψη: Μαρία Αργυρίου, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

15:00-15:15: Ράδου Βασιλική: *Το Καρναβάλι των Ζώων: η αξιοποίηση ενός μουσικού παραμυθιού με i-Pad App για παιδιά ηλικίας 4 – 6 ετών ως εργαλείο πολιτιστικής αλληλεπίδρασης*

Επίβλεψη: **Μαρία Αργυρίου,** Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Φιλοσοφία-Παιδαγωγικά

Προεδρείο: Έλενα Κ. Θεοδωροπούλου, Μαρία Αργυρίου

15:15-15:30: Παλάβρα Μαριλένα, Χασιώτη Πανωραία, Αγγελίδης Μίλτος: *Από τη φιλοσοφία στη συμβουλευτική: η φιλοσοφική συμβουλευτική ως μοχλός στήριξης του εκπαιδευτικού έργου*

Επίβλεψη: Έλενα Θεοδωροπούλου, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

15:30-15:45: Ανθούλα-Βαρβάρα Καπέλλα, Στυλιανή Μπινούση, Νικήτας Κατσουράκης: *Τα φιλοσοφικά ερωτήματα, η αναγνώριση τους & η συζήτηση μέσα στην τάξη: απόψεις φοιτητριών/ών.*

Επίβλεψη: Έλενα Θεοδωροπούλου, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

15:45-16:00: Φωτίου Νικόλαος: *Η αισθητική παιδεία στο έργο του Κ. Τσάτσου*

Επίβλεψη: Αλέξανδρος Θεοδωρίδης, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης

Φιλοσοφία – Μουσική Παιδαγωγική

16:00-16:15: Μπίτζα Ευριδίκη: *Η έννοια της "θεραπείας" στη Φιλοσοφική Συμβουλευτική και τη Μουσική*

Επίβλεψη: Έλενα Θεοδωροπούλου & Μαρία Αργυρίου, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

16:15-16:30: Κωνσταντινίδου Μαρίνα: *Το "παιχνιώδες" ως φιλοσοφική θέση του συστήματος Μουσικοκινητικής Αγωγής Carl Orff*

Επίβλεψη: Έλενα Θεοδωροπούλου & Μαρία Αργυρίου, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Η εκπαίδευση των εκπαιδευτικών του 21ου αιώνα

Μαλαματή Κυριακίδου

Επίβλεψη:

Καθηγήτρια Σωτηρία Τριαντάρη, Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Τμήματος
Νηπιαγωγών του Π.Δ.Μ.

Ευδοξία Κωτσαλίδου, Ε.Δι.Π., Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών, Πανεπιστήμιο
Δυτικής Μακεδονίας

Περίληψη

Η παρούσα εισήγηση αποτελεί μια κριτική παρουσίαση και ανάλυση του εκπαιδευτικού συστήματος στην Ελλάδα του 21ου αιώνα. Το εκπαιδευτικό σύστημα είναι πολιτικό προϊόν αφού η Πολιτεία, για να καλύψει την ανάγκη για Αγωγή, δημιουργεί θεσμούς και ιδρύματα, προγράμματα κ.λπ. για την παροχή της γνώσης και γενικότερα της μόρφωσης των ανθρώπων σε όλες τις ηλικίες (Πυργιωτάκης, 2000). Το κάθε εκπαιδευτικό σύστημα δεν δημιουργείται τυχαία και αυθαίρετα. Αποτελεί μια συνεχή διαδρομή των εκάστοτε κοινωνικο-πολιτιστικών και πολιτικο-οικονομικών συνθηκών (Hubert, 1959). Όμως οι νέες κοινωνικές και οικονομικές εξελίξεις στην Ελλάδα επιτάσσουν μια κριτική θεώρηση και αναπροσαρμογή παλαιότερων θεωριών στο σύγχρονο τρόπο ζωής. Ειδικότερα: α. η ένταξη και επικράτηση των Νέων Τεχνολογιών και των μέσων επικοινωνίας, β. η οικονομική κρίση, γ. οι μετακινήσεις των πληθυσμών και το φαινόμενο της προσφυγιάς, δ. η έξαρση της βίας κ.ά., προβληματίζουν την εκπαιδευτική κοινότητα και επιβάλλουν αλλαγές και στο εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας. Όμως, η κάθε εκπαιδευτική μεταρρύθμιση οφείλει να αποτελεί αδιάσπαστη συνέχεια κριτικής συζήτησης ανάμεσα στη θεωρία και την πράξη, εχέγγυο της συνύπαρξης της παράδοσης και της προόδου. Η σύνδεση αυτή μπορεί να επιτευχθεί με την κριτική σκέψη, η οποία εξετάζει το παραδοσιακό ως προς τη δύναμη και τη ζωντάνια του και στη συνέχεια το αναπτύσσει παραπέρα, εξασφαλίζοντας έτσι την ομαλότητα της προόδου (Κωνσταντινίδης, 1989). Το εκπαιδευτικό σύστημα πρέπει να έχει τη δύναμη να ενσωματώνει κριτικά την παράδοση από τον Πλάτωνα, τον Rousseau, τον Pestalozzi, τον Frobel μέχρι τον James σε μια παιδαγωγική προσπάθεια, η οποία αναζητά το κριτήριο της επιτυχίας της μέσα στην πράξη (Rohrs, 1990, Anning, and Ring, 2004). Το Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας μέσα από τον Οδηγό Σπουδών του, έχει ως αποστολή: α. να καλλιεργεί και να προάγει τις Επιστήμες της Αγωγής με την ακαδημαϊκή και την εφαρμοσμένη διδασκαλία και έρευνα, β. να παρέχει στους πτυχιούχους την απαραίτητη θεωρητική και πρακτική κατάρτιση για την επιστημονική και επαγγελματική τους σταδιοδρομία και εξέλιξη, γ. να συμβάλλει στην εξύψωση του επιπέδου της εκπαίδευσης και στην κάλυψη των αναγκών σε ζητήματα Παιδαγωγικής, δ. να συμβάλλει στην αντιμετώπιση και επίλυση παιδαγωγικών εν γένει προβλημάτων, ε. να συμβάλλει στην αντιμετώπιση της ανάγκης για συνεχιζόμενη εκπαίδευση και διαρκή επιμόρφωση, στ. να χορηγεί πτυχίο, το οποίο παρέχει στους κατόχους τη δυνατότητα να διορίζονται ως εκπαιδευτικοί λειτουργοί σε νηπιαγωγεία (Οδηγός Σπουδών, 2017). Με την

παρουσίαση και ανάλυση του οδηγού σπουδών του παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας, θα προσπαθήσουμε να απαντήσουμε στο ερώτημα: εάν και κατά πόσο, οι μελλοντικοί εκπαιδευτικοί αποκτούν τα κατάλληλα εφόδια στη διάρκεια των σπουδών τους, έτσι ώστε να μπορέσουν να αντεπεξέλθουν στο δύσκολο έργο τους και να υποστηρίξουν και αναδείξουν την εκπαίδευση του 21ου αιώνα.

Λέξεις κλειδιά: Εκπαίδευση του 21ου αιώνα, Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών, Οδηγός Σπουδών

Οι αντιλήψεις των νηπίων για το επικοινωνιακό στυλ των νηπιαγωγών

Ρεγγίνα Αραμπατζή

Επίβλεψη:

Παναγιώτης Σταμάτης, Επίκ. Καθηγητής, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Περίληψη

Ο όρος επικοινωνία είναι δύσκολο να προσδιοριστεί ακριβώς, καθώς είναι μία διαδικασία συνεχής και με πολλές διαστάσεις. Σύμφωνα με την κυβερνητική άποψη είναι μία διαδικασία ανταλλαγής σκέψεων και συναισθημάτων μεταξύ δύο ή περισσότερων ανθρώπων (Σταμάτης, 2005). Οι συμμετέχοντες έχουν το ρόλο του πομπού και του δέκτη, δηλαδή μεταδίδουν και δέχονται μηνύματα, τα οποία είναι λεκτικά και μη λεκτικά (Verderber, 2014). Τα λεκτικά μηνύματα είναι αυτά που μεταδίδονται με τη γλώσσα και το νόημα των λέξεων. Τα μη λεκτικά είναι αυτά που μεταδίδονται χωρίς λέξεις, με τη στάση του σώματος, τις χειρονομίες, τις εκφράσεις του προσώπου κ.α. (Devito, 2004). Τα μη λεκτικά σήματα μόνα τους ή σε συνδυασμό με τα λεκτικά προδίδουν τη συναισθηματική κατάσταση του κάθε ανθρώπου. Η επικοινωνία μέσα στην τάξη δεν είναι δυνατόν να λείπει, γι' αυτό και είναι απαραίτητος/-η ένας/μία επικοινωνιακός/-ή εκπαιδευτικός. Μερικά από τα χαρακτηριστικά ενός/μίας τέτοιου/-ας εκπαιδευτικού είναι το χαμόγελο και η ενεργητικότητα αλλά και το να έχει την ικανότητα να αποκωδικοποιεί και τα μη λεκτικά σήματα των μαθητών του/-ης (Βρεττός, 2003. Richmond, McCroskey, Hickson, 2012. Κοντάκος, Πολεμικός, 2000).

Στην έρευνα ρωτήθηκαν 50 παιδιά από 4-6 ετών και διαπιστώθηκε πως είναι ο/η ιδανικός/-ή νηπιαγωγός κατά τη γνώμη τους. Από τα αποτελέσματα, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι τα νήπια δίνουν βάση και στα λεκτικά αλλά και στα μη λεκτικά σήματα που μεταδίδει ο/η εκπαιδευτικός. Σύμφωνα με τα νήπια ένας/μία νηπιαγωγός οφείλει να χαμογελά και να είναι ευδιάθετος/-η. Ακόμη, είναι σημαντικό να είναι ευγενικός/-ή και να μην τιμωρεί αυστηρά. Επιπροσθέτως, ο/η εκπαιδευτικός είναι καλό να αγκαλιάζει τους μαθητές και γενικότερα να έχει

αναπτύξει μία απτική συμπεριφορά προς αυτά, χωρίς να ξεπερνά τα όρια του επιτρεπτού. Επίσης, είναι ωφέλιμο να μιλά καθαρά, δυνατά και με ρυθμό ούτε πολύ αργό ούτε και πολύ γρήγορο, για να μπορούν τα παιδιά να παρακολουθήσουν ευκολότερα. Επιπλέον, το χιούμορ είναι ένα απαραίτητο στοιχείο προσωπικότητας για έναν/μία νηπιαγωγό σύμφωνα με την πλειοψηφία των νηπίων. Οι παιδαγωγοί οφείλουν να ακούν προσεκτικά τα νήπια, να δείχνουν κατανόηση και συμπόνια. Η επιβράβευση για τις επιτυχίες και η ενθάρρυνση δεν πρέπει να λείπουν από μία διδασκαλία, αφού ενισχύουν την αυτοπεποίθηση των μαθητών. Τέλος, η οπτική επαφή κατά τη διάρκεια της επικοινωνίας μεταξύ νηπιαγωγού και παιδιών είναι καίρια, καθώς η αποφυγή της δείχνει ψυχρότητα και αδιαφορία. Ο συνδυασμός όλων των παραπάνω συμβάλλουν σε μεγάλο ποσοστό στην ανάπτυξη μίας θετικής διαπροσωπικής σχέσης μεταξύ εκπαιδευτικού και μαθητή.

Λέξεις – κλειδιά: παιδαγωγική επικοινωνία, μη λεκτική επικοινωνία, λεκτική επικοινωνία, επικοινωνιακός εκπαιδευτικός.

Απόψεις και στρατηγικές Εκπαιδευτικών για τη διαχείριση της πειθαρχίας στο νηπιαγωγείο

Νικολέτα Παπαστεργίου

Επίβλεψη:

Καθηγήτρια Δόμνα (Μίκα) Κακανά, Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Περίληψη

Η διαχείριση της πειθαρχίας εντός της σχολικής τάξης, είναι ένα από τα βασικότερα ζητήματα που απασχολούν τους εκπαιδευτικούς και μια βασική προϋπόθεση για τη εξασφάλιση της ομαλής λειτουργίας της τάξης. Με την διατήρηση της πειθαρχίας, εξασφαλίζεται η εδραίωση κανόνων και ορίων, προκειμένου τα παιδιά να αρχίσουν να αντιλαμβάνονται τις συνέπειες της συμπεριφοράς τους στους άλλους αλλά και στα ίδια, ενώ μακροπρόθεσμα να οδηγούνται στην αυτορρύθμιση της συμπεριφοράς τους (Craig & Baucum, 2009).

Ωστόσο, πολλές φορές, η επιβολή της πειθαρχίας δεν είναι εύκολη, καθώς εμφανίζονται προβλήματα συμπεριφοράς, τα οποία διαφέρουν ως προς τη σοβαρότητα και τη συχνότητα εμφάνισης τους. Με τον όρο προβλήματα συμπεριφοράς, αναφερόμαστε στην ακατάλληλη ή και αναποτελεσματική προσπάθεια του παιδιού να προσαρμοστεί με ομαλό τρόπο στις απαιτήσεις του περιβάλλοντος του (Γαλανάκη, 2004).

Για το λόγο αυτό, ο κάθε εκπαιδευτικός, έχει υιοθετήσει ή επινοήσει συγκεκριμένες μεθόδους, στρατηγικές και πρακτικές, συνυφασμένες με τις προσωπικές του αντιλήψεις, τον προσανατολισμό, και την κατάρτιση του. Ο κάθε εκπαιδευτικός,

μάλιστα φαίνεται να έχει μία ποικιλία μεθόδων, για την αντιμετώπιση συγκεκριμένων καταστάσεων (Μπεαζίδου, Μποτσόγλου & Ανδρέου, 2013). Κομβικό ρόλο στην αποτελεσματική διαχείριση προβλημάτων συμπεριφοράς, ωστόσο, αποτελεί η κατανόηση του σκοπού για τον οποίο η συμπεριφορά αυτή εκδηλώνεται. Σύμφωνα με τους Webster-Stratton και Hammond (1999) τέτοιες συμπεριφορές έχουν συνήθως ως στόχο να τραβήξουν το ενδιαφέρον των άλλων, την εκτόνωση αρνητικών συναισθημάτων, συχνά οφείλονται σε κάποιο είδος ματαίωσης, μπορεί να έχουν ως στόχο την υπονόμηση της εξουσίας των ενηλίκων, ενώ υπάρχει περίπτωση να εκδηλώνονται ως αντίδραση σε καταστάσεις που του προκαλούν αρνητικά συναισθήματα ή για την αποφυγή άλλων αντίστοιχων.

Η συγκεκριμένη πτυχιακή εργασία, έχει ως στόχο να διερευνήσει αφενός τις απόψεις και τις στρατηγικές των εκπαιδευτικών σχετικά με τη διαχείριση της πειθαρχίας στο νηπιαγωγείο και αφετέρου το πλαίσιο εφαρμογής τους.

Η έρευνα που είναι σε εξέλιξη σχεδιάστηκε βάσει της ποιοτικής μεθοδολογίας. Επιλέχθηκε η μέθοδος της ημιδομημένης συνέντευξης προκειμένου να διερευνηθούν τα παραπάνω ζητήματα. Το δείγμα το αποτέλεσαν 15 εκπαιδευτικοί προσχολικής ηλικίας που ρωτήθηκαν για τις απόψεις τους σχετικά με τις ανεπιθύμητες συμπεριφορές και τα ζητήματα πειθαρχίας, τη διαχείριση της σχολικής τάξης, τις συγκεκριμένες μεθόδους και πρακτικές που χρησιμοποιούν, καθώς και τις στρατηγικές προκειμένου να αντιμετωπίσουν διάφορα προβλήματα συμπεριφοράς των παιδιών στο νηπιαγωγείο.

Η ανάλυση των αποτελεσμάτων είναι ακόμα σε πρωταρχικό στάδιο, κάτι που καθιστά αδύνατη την παρουσίαση τους. Ωστόσο, φαίνεται ότι οι νηπιαγωγοί του δείγματος μας, πολύ συχνά επικαλούνται διαφορές φύλου σε θέματα επιθετικότητας και αναπτύσσουν διαφορετικές στρατηγικές, πιο αυστηρές, στα αγόρια σε σχέση με τα κορίτσια.

Λέξεις- Κλειδιά: Πειθαρχία, Στρατηγικές, Κανόνες, Διαχείριση τάξης, Προβλήματα συμπεριφοράς

**Διερευνώντας τις στρατηγικές επικοινωνίας των παιδιών και τις αντιλήψεις τους
σε μία πολυπολιτισμική τάξη νηπιαγωγείου**

Κωνσταντία Ελπινίκη Δραγούνη

Επίβλεψη:

**Παπανδρέου Μαρία, Επίκ. Καθηγήτρια, Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής
και Εκπαίδευσης, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης**

Περίληψη

Καθώς η σημερινή εποχή χαρακτηρίζεται από μεγάλες και συνεχείς μετακινήσεις πληθυσμών, τα σχολεία σε όλο τον κόσμο, αλλά και στην χώρα μας γίνονται όλο και περισσότερο πολυπολιτισμικά. Η έρευνα στο πεδίο αυτό εστιάζει κυρίως σε ζητήματα ομαλής ένταξης και προσαρμογής των παιδιών από άλλες χώρες στο σχολικό περιβάλλον, αναδεικνύοντας το σεβασμό του κοινωνικοπολιτισμικού πλαισίου των διαφορετικών παιδιών, αλλά και των ιδιαίτερων 'φωνών' που αυτά εκφράζουν ως βασικούς παράγοντες προς την κατεύθυνση αυτή. Ωστόσο, υπάρχουν ζητήματα που δεν έχουν ακόμα μελετηθεί επαρκώς στο πεδίο αυτό. Η παρούσα έρευνα εστίασε σε ένα τέτοιο θέμα. Υιοθετώντας ως θεωρητικό πλαίσιο τις συμμετοχικές παιδαγωγικές προσεγγίσεις, επεδίωξε να μελετήσει τα χαρακτηριστικά της επικοινωνίας μεταξύ των παιδιών στο πλαίσιο μιας πολυπολιτισμικής τάξης νηπιαγωγείου.

Συγκεκριμένα, ο στόχος της έρευνας ήταν να μελετήσει την επικοινωνία μεταξύ των παιδιών αυτής της τάξης που δεν μιλούν την ίδια γλώσσα και να διερευνήσει εάν και πώς το σχέδιο ή/και το σώμα μπορούν να εξυπηρετήσουν επικοινωνιακούς σκοπούς. Επιδιώκοντας να αναδείξουμε την οπτική των παιδιών αξιοποιήσαμε διαφορετικές μεθόδους για τη συλλογή των δεδομένων. Αρχικά, μέσα από την συστηματική παρατήρηση των παιδιών κατά τη διάρκεια των ελεύθερων δραστηριοτήτων προσπαθήσαμε να εντοπίσουμε αφενός επικοινωνιακά προβλήματα που προκύπτουν λόγω γλωσσικών διαφορών και αφετέρου τις στρατηγικές που χρησιμοποιούν τα παιδιά για την επίλυση τέτοιων προβλημάτων. Στη συνέχεια, μέσω ατομικών συνεντεύξεων διερευνήθηκε η οπτική των παιδιών που μιλούν την ελληνική γλώσσα σχετικά με την επικοινωνία τους με τα παιδιά που δεν μιλούν Ελληνικά. Στα πλαίσια της συνέντευξης τα παιδιά κλήθηκαν να παράγουν ένα σχέδιο με στόχο μέσω αυτού να επικοινωνήσουν με κάποιο/α συμμαθητή/τρια τους.

Τα δεδομένα που προέκυψαν από τα παραπάνω θα μελετηθούν στη συνέχεια με σκοπό να εντοπιστούν τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα παιδιά, οι στρατηγικές, λεκτικές και μη λεκτικές, που εφαρμόζουν αυθόρμητα για να επικοινωνήσουν μεταξύ τους, οι απόψεις τους για αυτά τα ζητήματα, αλλά και η στάση τους απέναντι σε ένα εναλλακτικό εργαλείο επικοινωνίας όπως είναι το σχέδιο. Η ανάλυση των δεδομένων αυτής της μικρής διερευνητικής μελέτης ελπίζουμε να μας επιτρέψει να διατυπώσουμε προτάσεις για την καθημερινή

πρακτική σε πολυπολιτισμικές τάξεις νηπιαγωγείου που θα μπορούσαν να ενισχύσουν και να βελτιώσουν την επικοινωνία των παιδιών.

Λέξεις κλειδιά: πολυπολιτισμική τάξη, επικοινωνιακά προβλήματα, λεκτική και μη λεκτική επικοινωνία, σχέδιο, συμμετοχική προσέγγιση

**Εθελοντικές δράσεις φοιτητών/τριών του ΠΤΔΕ του Πανεπιστημίου Αιγαίου
Φλάγκου Αικατερίνη, Λεβέντη Αγγελική, Κογιάμη Άννα, Βαγιάνου Στυλιανή,**

Αϊβαλιώτη Ανθούλα

**Επίβλεψη: Τσιμπιδάκη Ασημίνα, Επικ. Καθηγήτρια, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής
Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Αιγαίου**

Περίληψη

Η παρούσα εργασία πραγματεύεται την καταγραφή των εθελοντικών δράσεων, που συμμετέχουν (ή έχουν συμμετάσχει) οι φοιτητές/τριες του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης (ΠΤΔΕ) του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Ειδικότερα, επιδιώκει να εξετάσει τον συνολικό αριθμό των τριτοετών φοιτητών/τριών του ΠΤΔΕ που έχουν υπάρξει εθελοντές/ντριες αλλά και αυτών που ασκούν εθελοντική εργασία σήμερα. Επίσης, εξετάζει τον συνολικό αριθμό ωρών που αφιερώνουν στον εθελοντισμό, το είδος και τους φορείς εθελοντικής δράσης που συμμετέχουν (ή έχουν συμμετάσχει), καθώς και τις πρωταρχικές πηγές ενημέρωσης για συμμετοχή σε εθελοντικές δράσεις. Συνάμα, διερευνά τα οφέλη αλλά και τα προβλήματα που απορρέουν από τη συμμετοχή σε εθελοντικές δράσεις, και τέλος, βασικές προτάσεις για την ανάπτυξη του εθελοντισμού. Η μελέτη συνιστά μία ποσοτική έρευνα. Το δείγμα της έρευνας συνιστούν 118 άτομα, 98 γυναίκες (83,1%) και 20 άντρες (16,9%), ηλικίας 20-55 ετών ($M= 22,64$ & $sd=5,158$). Η συλλογή των δεδομένων βασίστηκε σε αυτοσχέδιο ερωτηματολόγιο. Η επεξεργασία και ανάλυση των δεδομένων έγινε με περιγραφική στατιστική (ποσοστά, συχνότητες). Σύμφωνα με τα ευρήματα, η πλειονότητα των τριτοετών φοιτητών/τριών του ΠΤΔΕ Ρόδου (60,2%) έχει συμμετάσχει σε εθελοντική δράση και ταυτόχρονα ασκεί σήμερα εθελοντική εργασία (50,7%). Το μεγαλύτερο ποσοστό των φοιτητών/τριών (23,9%) ασχολείται δύο ώρες κατά μέσο όρο την εβδομάδα με εθελοντικές δράσεις. Παράλληλα, η πλειονότητα των φοιτητών/τριών (76,1%) που έχουν συμμετάσχει σε εθελοντικά προγράμματα έχουν ασχοληθεί με κοινωνικές δράσεις, οι οποίες εστιάζουν σε συλλόγους και ιδρύματα για την προστασία ευάλωτων κοινωνικών ομάδων. Οι φοιτητές/τριες στο μεγαλύτερο ποσοστό τους (43,7%) συμμετέχουν σε βοήθεια σε σχολεία. Ως πρωταρχική πηγή ενημέρωσης αναφέρουν την οικογένεια (32,2%). Τα οφέλη που αποκομίζει ένας/μία εθελοντής/ντρια από τη συμμετοχή του/της σε εθελοντικές δράσεις είναι κυρίως η ανάπτυξη κοινωνικού δικτύου ανάμεσα σε εθελοντές/ντριες και κοινωνικούς φορείς (55%). Επιπρόσθετα, οι περισσότεροι/ες φοιτητές/τριες (68,6%) αναφέρουν ως βασικό πρόβλημα στον

εθελοντισμό τα θέματα καθημερινότητας, που τους εμποδίζουν στην ενασχόληση τους με εθελοντικές δράσεις. Τέλος, ως βασική πρόταση για την ανάπτυξη του εθελοντισμού αναφέρουν την ενίσχυση της ενημέρωσης (71,2%).

Λέξεις-Κλειδιά: εθελοντικές δράσεις, φοιτητές/τριες, φορείς, ΠΤΔΕ

Περιβαλλοντικά προβλήματα του Δήμου Ελευσίνας: Απόψεις νηπιαγωγών

Γαρυφαλλιά Καμπουράκη

Επίβλεψη:

Βασίλειος Παπαβασιλείου, Επικ. Καθηγητής, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Περίληψη

Η ιστορία του Δήμου Ελευσίνας ξεκινά από την αρχαιότητα με το μύθο της Δήμητρας και της «φεύγουσας κόρης». Ωστόσο, τις τελευταίες δεκαετίες η πόλη είναι γνωστή για την τεράστια οικολογική καταστροφή που έχουν υποστεί η ατμόσφαιρα και η θάλασσά της από την «ανάπτυξη» της βαριάς βιομηχανίας. Η απόσταση μεταξύ του πολιτισμού της αρχαιότητας και της καταστροφής του περιβάλλοντος είναι χαώδης. Η περιβαλλοντική υποβάθμιση της περιοχής γεννά πολλά ερωτήματα για τις απόψεις και τις στάσεις των πολιτών και ιδιαίτερα των νηπιαγωγών σχετικά με το ζήτημα. Μέσω μιας έρευνας που πραγματοποιήθηκε σε νηπιαγωγούς δημόσιων νηπιαγωγείων του Δήμου Ελευσίνας διερευνήθηκαν οι απόψεις των νηπιαγωγών για τα περιβαλλοντικά προβλήματα της περιοχής όσο και για τις στάσεις τους ως πολιτών της τοπικής κοινωνίας, αλλά και ως παιδαγωγών. Οι νηπιαγωγοί του Δήμου Ελευσίνας αντιλαμβάνονται πως το φυσικό περιβάλλον είναι ιδιαίτερα επιβαρυνόμενο από τις επιβλαβείς ενέργειες των βιομηχανιών αλλά και από τις ναυτιλιακές εταιρίες που δραστηριοποιούνται στη θαλάσσια περιοχή. Σύμφωνα με τις νηπιαγωγούς, τα κυριότερα προβλήματα που εντοπίζονται στην ευρύτερη περιοχή του Θριασίου πεδίου είναι η ατμοσφαιρική ρύπανση, η ρύπανση της θάλασσας, η ρύπανση του εδάφους και του υπεδάφους, καθώς και η άναρχη δόμηση που υπήρξε το κυριότερο αίτιο για τις πρόσφατες πλημύρες που έπληξαν κυρίως το Δήμο Μάνδρας- Ειδυλλίας. Ωστόσο, ως σοβαρότερα προβλήματα επισημαίνονται η ρύπανση της ατμόσφαιρας και του υδροφόρου ορίζοντα. Ως ευαισθητοποιημένοι πολίτες και εκπαιδευτικοί έχουν θετικές στάσεις για την περιβαλλοντική εκπαίδευση, γεγονός που αποδεικνύεται από την πληθώρα δράσεων και προγραμμάτων που πραγματοποιούν κάθε χρόνο. Δηλώνουν ότι η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος μπορεί να επιτευχθεί μόνο με την ύπαρξη συνειδητοποιημένων πολιτών που θα είναι σε θέση να αναλάβουν ενεργές δράσεις. Συνεπώς, η περιβαλλοντική εκπαίδευση στο νηπιαγωγείο είναι η αφετηρία της πορείας για την δημιουργία πολιτών με οικολογική συνείδηση.

Μια φεμινιστική εθνογραφική έρευνα και δύο "σκηές". Διερευνώντας τη σχέση των γυναικών με την εκκλησία στη Ρόδο και στην Άρτα

Καρυώτη Σουλτάνα & Σκορδής Χρήστος

Επίβλεψη:

**Αναπλ. Καθηγήτρια, Μαρία Γκασούκα, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής
Και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Πανεπιστήμιο Αιγαίου**

Περίληψη

Η φεμινιστική εθνογραφία αποτελεί ενδεδειγμένη μέθοδο μελέτης της ζωής των γυναικών, είτε στη δημόσια είτε στην ιδιωτική σφαίρα της ζωής τους. Στην παρούσα ανακοίνωση, θα αναφερθούμε σε φεμινιστική εθνογραφική έρευνα που πραγματοποιήσαμε σε δύο ελληνικές περιοχές, τη Ρόδο και την Άρτα, χρησιμοποιώντας εθνογραφικά εργαλεία, και συγκεκριμένα τη συμμετοχική παρατήρηση και την ελεύθερη συζήτηση. «Σκηές» μας δύο τοπικές εκκλησίες και «ηθοποιοί» μας το γυναικείο τους εκκλησίασμα, τις σχέσεις του οποίου με τη θρησκεία ευρύτερα και την εκκλησία ειδικότερα διερευνήσαμε, επιδιώκοντας, μεταξύ των άλλων, να κατανοήσουμε τις ανθρώπινες σχέσεις και τον τρόπο διαμόρφωσης των κοινωνικών ρόλων των φύλων στο πλαίσιο της κοινότητας. Τέλος θα παρουσιαστούν τα συγκριτικά αποτελέσματα της έρευνας.

Διερεύνηση έμφυλων στερεοτύπων σε ελληνικά νεανικά περιοδικά

Κωνσταντίνος Βασιλείου

Επίβλεψη:

**Κώστας Μάγος, Επίκ. Καθηγητής, Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης,
Πανεπιστημίου Θεσσαλίας**

Περίληψη

Ένας σημαντικός αριθμός ερευνών έχουν ασχοληθεί με ζητήματα που αφορούν στον τρόπο λειτουργίας και αναπαραγωγής των έμφυλων στερεοτύπων. Όπως υπογραμμίζουν οι Φρειδερίκου & Φολερού (2004: 19) το «τι αναμένεται από ένα αγόρι ή κορίτσι να εκφράσουν με τη γλώσσα ή το σώμα τους είναι μέρος ενός προγενέστερου κώδικα που αποτελεί κοινωνικό κεκτημένο και εγγράφεται στην ταυτότητα του». Τα έμφυλα στερεότυπα μεταφέρονται στα παιδιά καταρχάς μέσα από το άμεσο οικογενειακό περιβάλλον και στη συνέχεια με τις παρέες των συνομηλίκων, το σχολείο, καθώς και τα ΜΜΕ (Askew & Ross, 1992). Συγκεκριμένα

στα περισσότερα νεανικά περιοδικά τα κορίτσια παρουσιάζονται να ενδιαφέρονται μόνο για την εξωτερική τους εμφάνιση, το νοικοκυριό και τα αγόρια. Αντίστοιχα, ως μοναδικά ενδιαφέροντα των αγοριών παρουσιάζονται κυρίως το ποδόσφαιρο, ο αθλητισμός, τα αυτοκίνητα και οι πολεμικές τέχνες. Στην παρούσα έρευνα μελετήθηκε το περιεχόμενο τριών νεανικών περιοδικών που κυκλοφορούν στην ελληνική αγορά. Πρόκειται για τα περιοδικά Teenage – Girl, Sporty και U-Girl. Με την μέθοδο της ανάλυσης περιεχομένου διερευνήθηκαν ως προς την εμφάνιση έμφυλων στερεοτύπων συνολικός αριθμός 1044 σελίδων από διαφορετικά τεύχη των παραπάνω περιοδικών. Τα συμπεράσματα της έρευνας έδειξαν ότι τα θέματα που απασχολούν στο σύνολό τους τα τεύχη των δύο περιοδικών που απευθύνονται σε κορίτσια εστιάζουν στη μόδα, στην εξωτερική ομορφιά, στις σχέσεις και στη ζωή επώνυμων προσώπων. Αντίστοιχα το περιοδικό που απευθύνεται σε αγόρια αφιερώνει την πλειονότητα των σελίδων σε θέματα σχετικά με το ποδόσφαιρο, το μπάσκετ, τις πολεμικές τέχνες και την φόρμουλα ένα. Αν και από μια πρώτη ανάγνωση δεν φαίνεται να υπάρχουν κοινές στήλες ανάμεσα στα θέματα των ‘αγορίστικων’ και ‘κοριτσίστικων’ νεανικών περιοδικών, είναι φανερό ότι και τα δύο αναπαράγουν εξ ίσου στον ίδιο βαθμό τα έμφυλα στερεότυπα για τους ρόλους των φύλων, ενώ συγχρόνως προωθούν έμμεσα την εικόνα του ‘μη φυσιολογικού’ για όποιον/α δεν ανταποκρίνεται στους παραπάνω ρόλους.

Λέξεις – κλειδιά: έμφυλη ταυτότητα, έμφυλα στερεότυπα, νεανικά περιοδικά

Η κούκλα στο χώρο του νηπιαγωγείου: έμφυλες αντιλήψεις, συμπεριφορές και προτιμήσεις

Σωτηρία Τσαντήλα

Επίβλεψη:

Απόστολος Μαγουλιώτης, Καθηγητής, Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Περίληψη

Στην παρούσα εργασία μελετώνται οι αντιλήψεις, οι συμπεριφορές και οι προτιμήσεις ως προς το φύλο των παιδιών της προσχολικής ηλικίας, όπως αυτές εκφράζονται μέσα από την κατασκευή και χρήση της κούκλας στο νηπιαγωγείο. Η εργασία περιλαμβάνει ένα θεωρητικό μέρος, στο οποίο ερευνώνται οι υπάρχουσες μελέτες για τις έμφυλες συμπεριφορές και η θέση της κούκλας στην προσχολική εκπαίδευση, η σχέση της με το παιδί και η αποκάλυψη μέσω αυτής των έμφυλων αντιλήψεων. Το δεύτερο μέρος, αποτελείται από μια ποσοτικής φύσεως έρευνα, καθώς μοιράστηκαν 60 ερωτηματολόγια σε αντίστοιχο αριθμό εκπαιδευτικών της προσχολικής εκπαίδευσης, τα ποσοστά και τα συμπεράσματα των οποίων υποβλήθηκαν σε σύγκριση με τα συμπεράσματα του πρώτου, θεωρητικού μέρους. Επιπλέον, το δεύτερο αυτό μέρος, περιλαμβάνει τη διαδικασία και τα

αποτελέσματα μιας ποιοτικής έρευνας, η οποία προέκυψε μέσα από την προσωπική συμμετοχή σε δραστηριότητες μέσα στην τάξη και την σύγκριση των συμπερασμάτων αυτής με τα συμπεράσματα της ποσοτικής έρευνας.

Η διαχείριση του μαθησιακού υλικού από την οπτική του Κοινωνικού Φύλου – Έρευνα σε νηπιαγωγεία της Ρόδου

Παρασκευή Φρυγανά

Επίβλεψη:

Διονύσης Γουβιάς, Αναπλ. Καθηγητής, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Περίληψη

Η παρούσα εργασία αποτελεί προϊόν πτυχιακής εργασίας. Ουσιαστικά, λειτουργεί σαν μία συνέχεια από την προηγούμενη εργασία στο 1ο Συνέδριο Φοιτητών-Edutoria τον Μάιο του 2017 με τίτλο «Τα δύο φύλα (πρέπει να) προέρχονται από δύο διαφορετικούς κόσμους; Μύθοι και αλήθειες!» Συγκεκριμένα, πραγματοποίησα μία έρευνα επισκεπτόμενη οκτώ Νηπιαγωγεία της Ρόδου κατά τη διάρκεια του σχολικού προγράμματος. Η εργασία έχει δύο σκέλη. Το πρώτο σκέλος αφορά την παρατήρηση του μαθήματος του/της κάθε Νηπιαγωγού με αποτέλεσμα την διαπίστωση της ύπαρξης σεξιστικών στερεότυπων στο μαθησιακό υλικό που χρησιμοποιεί, και αν ναι με ποιόν τρόπο μεταδίδει αυτά τα στερεότυπα στα παιδιά. Το δεύτερο σκέλος σχετίζεται με την παρατήρηση προς τα παιδιά την ώρα του ελεύθερου παιχνιδιού, του μαθήματος και του διαλείμματος. Η μεθοδολογία βασίστηκε στην παρατήρηση από απόσταση κατά τη διάρκεια του ωρολόγιου προγράμματος, στις ημι-δομημένες συνεντεύξεις με τις/τους Νηπιαγωγούς και τέλος στην συμπλήρωση κλειδών παρατήρησης. Οι κλείδες παρατήρησης σχετίζονται με την επικοινωνία του/της Νηπιαγωγού με τα παιδιά αναφορικά με το «Κοινωνικό Φύλο», με τα στοιχεία λειτουργίας και επικοινωνίας των νηπίων με αναφορά στο «Κοινωνικό Φύλο», και τέλος με στοιχεία ηγετικής συμπεριφοράς των νηπίων μέσα στην τάξη. Τέλος, έχω συλλέξει φωτογραφικό υλικό από την εκάστοτε τάξη, το οποίο βοηθά στην κατανόηση της ύπαρξης έμφυλης ή μη διάστασης μέσα στο χώρο του Νηπιαγωγείου. Τα συμπεράσματα που προκύπτουν από τις συνεντεύξεις, την παρατήρηση και τη γενικότερη εμπειρία μου είναι ενδιαφέροντα. Κάποιες συμπεριφορές και καταστάσεις είναι αναμενόμενες και κάποιες άλλες μη αναμενόμενες. Ένα από τα συμπεράσματα, το οποίο αποτελούσε κοινή γνώμη όλων των εκπαιδευτικών, είναι ότι οι γονείς διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο για τις υποτιθέμενες έμφυλες συμπεριφορές των παιδιών τους.

Λέξεις κλειδιά: Έμφυλος/η/ο, Σεξισμός, Στερεότυπα, Κοινωνικό φύλο, Νηπιαγωγείο

Στερεά γεωμετρικά σχήματα στο νηπιαγωγείο

Παρασκευή Κυρατζή & Τσαμπίκα Κελεπέρα & Μαρία Ιορδανίδου

Επίβλεψη:

Χρυσάνθη Σκουμπουρδή, Αναπλ. Καθηγήτρια, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Περίληψη

Η «μαθηματική γνώση», σύμφωνα με τον Clements (2004, όπως αναφέρεται στο Καφούση & Σκουμπουρδή, 2008, σελ.140) πρωτοεμφανίζεται στη βρεφική ηλικία και η ανάπτυξή της εξελίσσεται με τάχιστους ρυθμούς έως το πέμπτο έτος της ζωής του νηπίου. Η ανάπτυξη «μαθηματικής σκέψης» σε ένα νήπιο, συμβάλλει ουσιαστικά στον τρόπο αντίληψης της πραγματικότητας, στην απόκτηση μεθοδικότητας, στην ανάλυση, στη γενίκευση, στην αφαίρεση, στην εφαρμογή, στην κριτική και σε λογικές διεργασίες με αποτέλεσμα την διατύπωση των διανοημάτων του με τάξη, σαφήνεια, λιτότητα και ακρίβεια (Τζεκάκη, 2010). Εξίσου σημαντική για το νήπιο, θεωρείται η ανάπτυξη «γεωμετρικής σκέψης», αφού σύμφωνα με τον Vand de Walle (2001), του παρέχει μία πληρέστερη εικόνα για τον κόσμο και το βοηθά στην εξάσκηση δεξιοτήτων επίλυσης προβλημάτων (Σαλονικιός, 2008). Επιπλέον παρατηρήθηκε ότι ο ανεπτυγμένος χωρικός και κατ'επέκταση ο γεωμετρικός προσανατολισμός επιφέρουν καλύτερες μαθησιακές επιδόσεις (Τζεκάκη, 2010).

Η παρούσα εργασία εστιάζει στην παρουσίαση ενός θεωρητικού πλαισίου, όπου εξετάζεται η μαθηματική έννοια «στερεά γεωμετρικά σχήματα», αναλύονται οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα παιδιά κατά την προσχολική και πρώτη σχολική ηλικία στην κατανόηση των στερεών γεωμετρικών σχημάτων σύμφωνα με τους στόχους που ορίζει το Πρόγραμμα Σπουδών του Νηπιαγωγείου (2011) και προτείνονται αντίστοιχες δραστηριότητες που αναζητήθηκαν και εντοπίστηκαν στο ΠΣΝ, στο εγχειρίδιο Μαθηματικών της Ά Δημοτικού, σε εξωσχολικά βιβλία και στο διαδίκτυο. Τέλος, παρουσιάζεται μια δραστηριότητα, «Το ηφαίστειο των σχημάτων», ώστε να αντιμετωπιστούν οι δυσκολίες των παιδιών προσχολικής ηλικίας στην κατανόηση της έννοιας των στερεών γεωμετρικών σχημάτων, η οποία προσαρμόζεται στα επτά στάδια σχεδιασμένων καταστάσεων προβληματισμού.

Στη συνέχεια, παρουσιάζεται η εφαρμογή της προτεινόμενης δραστηριότητας, «Το ηφαίστειο των σχημάτων» που προσαρμόστηκε στις μαθησιακές ανάγκες των νηπίων, οι οποίες μελετήθηκαν με τη μέθοδο της συνέντευξης σε δείγμα του πληθυσμού νηπίων της τάξης, για την άντληση πληροφοριών σχετικών με το γνωστικό και αναπτυξιακό τους επίπεδο. Η δραστηριότητα στηριζόμενη σε πλούσιο και ευφάνταστο σενάριο, την παράλληλη χρήση στοιχείων παιχνιδιού, κύριου εργαλείου μάθησης και άντλησης πληροφοριών για την προσχολική και πρώτη σχολική ηλικία (Σκουμπουρδή, 2015), επικεντρώνεται στην άμεση συμμετοχή των νηπίων (μαθητοκεντρική), την αμοιβαία επικοινωνία, την ενίσχυση του ομαδικού

πνεύματος και συνεργασίας και τη διατήρηση αμείωτου ενδιαφέροντος καθ' όλη τη διάρκεια της διδασκαλίας με τη χρήση βασικού προβληματισμού, ο οποίος παρότρυνε τα νήπια στην ανάπτυξη κριτικής σκέψης και δημιουργικότητας για την επίλυση του.

Λέξεις κλειδιά: στερεά γεωμετρικά σχήματα, νηπιαγωγείο, ηφαίστειο, έκρηξη, δεινόσαυροι, τείχος

Τα επίπεδα γεωμετρικά σχήματα και το μήκος μέτρησης
Αντωνία Βογιατζή, Ιωάννης Γεωργιόπουλος, Θάλεια Καραγεωργίου, Εμμανουέλα

Κοκολάκη και Μαρία Μιχελάκη

Επίβλεψη:

Χρυσάνθη Σκουμπουρδή, Αναπλ. Καθηγήτρια, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Περίληψη

Η εργασία που θέλουμε να υποβάλλουμε έχει ως θέμα τα επίπεδα γεωμετρικά σχήματα και το μήκος μέτρησης που υλοποιήθηκε στα πλαίσια του ερευνητικού μαθήματος «Υλικά & Μέσα για τη Μαθηματική Εκπαίδευση των παιδιών.» της καθηγήτριας Χ. Σκουμπουρδή. Το σενάριο της εργασίας ήταν δημιούργημα των φοιτητών/τριών : Αντωνία Βογιατζή, Ιωάννης Γεωργιόπουλος, Θάλεια Καραγεωργίου, Εμμανουέλα Κοκολάκη και Μαρία Μιχελάκη(δηλαδή της ομάδα μας),και συγκεκριμένα αφορούσε ένα φανταστικό περιστατικό όπου ένας μάγος μεταμόρφωσε με τα ξόρκια του, τους κατοίκους της σχηματοχώρας σε πεταλούδες και αιχμαλώτισε τα σχήματα στα φτερά τους και τις πεταλούδες στο μαγεμένο δάσος του(μέσα στην πεταλούδα υπήρχαν τα βασικά επίπεδα σχήματα και τα αντιπαραδείγματά τους). Κατά την διάρκεια του, διεκπεραιώθηκαν οι εξής δραστηριότητες: α) Κάθε ομάδα σημειώνει το σχήμα που της έχει ανατεθεί μέσα στην πεταλούδα , β) παρουσίαζαν το συγκεκριμένο σχήμα γ) μέτρησαν την απόσταση ανάμεσα σε δύο πεταλούδες οι οποίες ήταν τοποθετημένες στα δυο άκρα του θρανίου ,με διάφορα μέσα και δ) ζωγράφισαν κάτι σχετικό με το σενάριο. Παράλληλα, πραγματοποιούνταν συζήτηση τόσο ανάμεσα στους/στις φοιτητές/τριες με τα παιδιά , όσο και μεταξύ των παιδιών που αφορούσε τα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων. Η συγκεκριμένη εργασία τέθηκε σε εφαρμογή στο 1ο Νηπιαγωγείο Ρόδου, στις 26 Μαΐου 2017,της οποίας τα αποτελέσματα ήταν αρκετά ικανοποιητικά.

Διερεύνηση της ικανότητας ανάγνωσης ψηφιακού ημι-φωτογραφικού χάρτη με GPS από παιδιά νηπιαγωγείου

Παπαδοπούλου Μαρία & Χονδρέλη Αθηνά

Επίβλεψη:

Φεσάκης Γιώργος, Αναπλ. Καθηγητής, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Περίληψη

Η κατανόηση του χώρου αποτελεί μια θεμελιώδη ικανότητα ώστε ένα άτομο να λειτουργεί αποτελεσματικό μέσα σε αυτόν. Ο χώρος αποτελεί συνθήκη αλλά και μέσο ανάπτυξης για πολλές και διαφορετικές, τόσο καθημερινές όσο και επιστημονικές έννοιες. Μέσα από ένα πλήθος εμπειριών και ανακαλύψεων στο χώρο, δομούνται, οργανώνονται και μορφοποιούνται άτυπες και αργότερα τυπικές έννοιες που οδηγούν τη δράση του παιδιού αρχικά πάνω στα αντικείμενα και τις σχέσεις τους κι αργότερα στον σχηματισμό μοντέλων όπως είναι τα σχήματα ή οι αναπαραστάσεις του χώρου (Γερμανός, 2002). Ο Uttal (2000) υποστήριξε ότι καθώς τα παιδιά μαθαίνουν για τους χάρτες, βοηθούνται να μαθαίνουν για τον κόσμο που τα περιβάλλει, θεωρώντας ότι οι χάρτες είναι ένα γνωστικό εργαλείο όπου μπορεί να συνεισφέρει σε καινούργιους τρόπους σκέψης για τον χώρο. Εκτός από τους χάρτες, υπάρχουν και άλλου είδους αναπαραστάσεις του χώρου που μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τα παιδιά, όπως εικόνες και αεροφωτογραφίες. Η εργασία παρουσιάζει την αξιολόγηση των νηπίων σχετικά με την ικανότητα τους να κινηθούν στο χώρο με τη βοήθεια αεροφωτογραφίας και ενός συστήματος πλοήγησης (GPS) αντίστοιχα. Με σεναριακό πρόσχημα την «εύρεση των μικρών της μαμάς πασχαλίτσας», η οποία τα έχασε στην αυλή του σχολείου, τα παιδιά με τη βοήθεια μιας αερογραφίας και ενός ενσωματωμένου GPS σε μια συσκευή κινητού, τα νήπια προσπαθούν να βρουν τα μικρά πηγαίνοντας στα σωστά σημεία του χάρτη. Με αυτό τον τρόπο αναπτύσσεται η χώρο-αντιληπτική τους ικανότητα. Μεθοδολογικά η εργασία εντάσσεται στο υπόδειγμα της ποιοτικής έρευνας και αποτελεί μια διερευνητική μελέτη περίπτωσης. Για τη συλλογή των ερευνητικών δεδομένων χρησιμοποιήσαμε τα αποτελέσματα των παιδιών στο παιχνίδι και την λεπτομερή παρατήρηση της πορείας τους κατά την επίλυση της αποστολής τους. Μελετώνται τα λάθη και οι εξηγήσεις των παιδιών. Τα τελικά αποτελέσματα φανερώνουν την δυνατότητα των παιδιών να διαβάζουν τον δορυφορικό χάρτη και να πλοηγούνται στο χώρο με αρκετή ακρίβεια χρησιμοποιώντας το GPS, χωρίς όμως αυτό να σημαίνει ότι αναπτύσσουν παράλληλα την ικανότητα τους να κινούνται σωστά μέσα στο χώρο και να προσανατολίζονται με την χρήση χάρτη χωρίς GPS.

Λέξεις κλειδιά: Χάρτης, GPS, Χωρική Ικανότητα, Νήπια

Μετασχηματίζοντας μαθηματική δραστηριότητα ποσοστών % με πολλαπλή αναπαράσταση. Γνωστικός, Συναισθηματικός και Τομέας. Συμπεριφοράς στην Μάθηση και Διδασκαλία των Μαθηματικών. Συνεργασία: Φοιτητριών/τών, Δασκάλων και Σχολικών Συμβούλων. Το Πανεπιστήμιο Προσγειώνεται σε «Σχολικό Έδαφος»

Βαμβουλή Αικατερίνη, Παραδείση Μαρία, Λίτσα Ελένη, Βελεχέρη Αναστασία, Γανωτάκη Ευαγγελία, Γκούμα Σταυρούλα

Επίβλεψη:

Μοσκοφόγλου- Χιονίδου Μαρία, Αναπλ. Καθηγήτρια, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Περίληψη

Στις 26 Απριλίου 2018, τριάντα τελειόφοιτοι Φοιτήτριες/τες, συνεργάστηκαν με πενήντα Δασκάλες/ους και δύο Σχολικούς Σύμβουλους, σε πεντάωρο «εργαστήριο συνεργασίας» ημερίδα στο 6^ο Δημοτικό Σχολείο της Πόλεως της Ρόδου, με σκοπό να μετασχηματίσουν μία μαθηματική δραστηριότητα ποσοστών % από το Κεφάλαιο 41, Εφαρμογή 2, Στ' Δημοτικού. Αρχικά έγινε «βιωματική» παρουσίαση σχετικών θεωρητικών πλαισίων από την επιβλέπουσα καθηγήτρια. Ειδικότερα παρουσιάστηκαν «κλειδες εργασίας» σχετικές με το παραπάνω θέμα του «εργαστηρίου συνεργασίας». Κατόπιν μεικτές ομάδες φοιτητών/τριων, δασκάλων, σχολικών συμβούλων εργάστηκαν σε κοινό φύλλο Εργασίας και Αναστοχασμού. Στο Φύλλο αυτό υπήρχε η εργασία από το μάθημα στο πανεπιστήμιο, τριών τελειόφοιτων φοιτητριών με την δική τους πολλαπλή αναπαράσταση της παραπάνω μαθηματικής δραστηριότητας Εφαρμογή 2-Στ' Δημοτικού, με σκοπό: α) να γίνει νέα «κατασκευή» πολλαπλής αναπαράστασης σε συνεργασία με τις δασκάλες/ους β) να ενημερωθούν οι δασκάλες/λοι για τα σύγχρονα ερευνητικά δεδομένα γ) να γίνει αντιστοίχιση ένα προς ένα 1-1 με τις θεωρητικές κλειδες εργασίας που γνώριζαν οι φοιτητές/τριες και των σταδίων του μετασχηματισμού της αρχικής δραστηριότητας του κεφ. 41, Στ δημοτικού. Στην παρουσίαση αυτή θα παρουσιαστεί η πολλαπλή αναπαράσταση της ομάδας των φοιτητριών, όλες οι θεωρητικές προσεγγίσεις και οι σχετικές κλειδες τους δηλαδή ο Πίνακας Πολλαπλής Αναπαράστασης μαθηματικής δραστηριότητας, ο Πίνακας συναισθηματικής αντιστροφής, οι Πρακτικές αναπνοών για την διαχείριση του άγχους κλπ), όπως επίσης και οι απόψεις των δασκάλων για τις εμπειρίες τους από αυτό το «εργαστήριο συνεργασίας» με τους φοιτητές/τριες.

**Εθελοντισμός στην ειδική αγωγή στο ΠΤΔΕ του Πανεπιστημίου Αιγαίου:
Περιγραφή και αξιολόγηση**

*Αϊβαλιώτη Ανθούλα, Βαγιάνου Στυλιανή, Κογιάμη Άννα, Λεβέντη Αγγελική,
Φλάγκου Αικατερίνη*

Επίβλεψη:

**Τσιμπιδάκη Ασημίνα, Επικ. Καθηγήτρια, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής
Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Αιγαίου**

Περίληψη

Περίληψη

Η παρούσα εργασία πραγματεύεται τον ρόλο του εθελοντισμού στην ειδική αγωγή, όπως αναπτύσσεται στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης (ΠΤΔΕ) του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Ειδικότερα, επιδιώκει να παρουσιάσει το πώς νοηματοδοτούν και πώς περιγράφουν οι φοιτητές/τριες την εθελοντική τους εργασία, τους βασικούς λόγους που τους/τις ώθησαν να ασχοληθούν με τον εθελοντισμό, τα καθήκοντα που έχουν αναλάβει, τα θετικά και τα αρνητικά στοιχεία που εντοπίζουν στην εθελοντική εργασία, καθώς και προτάσεις βελτίωσης των εθελοντικών προγραμμάτων στην ειδική αγωγή. Η μελέτη συνιστά μία ποιοτική έρευνα, η οποία βασίστηκε σε μία μικτή μεθοδολογία ανάλυσης των δεδομένων. Το δείγμα της μελέτης ήταν 33 φοιτητές/τριες (31 γυναίκες και 2 άντρες), ηλικίας 19-41 ετών ($M= 21,72$, $s.d.=3,71$), που φοιτούν στο ΠΤΔΕ. Σύμφωνα με τα ευρήματα της μελέτης, η εθελοντική εργασία νοηματοδοτείται από όλους/ες τους/τις εθελοντές/ντριες θετικά και χαρακτηρίζεται από την πλειονότητα των εθελοντών/ντριών ως μία ξεχωριστή εμπειρία, η οποία εμπεριέχει ποικίλα θετικά στοιχεία: δυνατότητα για προσφορά, συναισθηματική πληρότητα, καθώς και κατάρτιση και απόκτηση γνώσεων στον κλάδο της ειδικής αγωγής. Τα καθήκοντα που ανέλαβαν οι εθελοντές/ντριες συνίστανται κυρίως στη παράλληλη στήριξη, τη δημιουργική απασχόληση αλλά και στη φροντίδα παιδιών ή/και ενηλίκων με ήπιες αλλά και σοβαρές ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Οι εθελοντές/ντριες συνάντησαν κυρίως θετικά στοιχεία στην εθελοντική τους εργασία και καταθέτουν ως βασική πρόταση βελτίωσης των εθελοντικών προγραμμάτων την ευρύτερη και καλύτερη ποιότητα ενημέρωσης των πολιτών.

Λέξεις-Κλειδιά: εθελοντισμός, ειδική αγωγή, περιγραφή, προτάσεις βελτίωσης

**+Δημιουργώ για το παιδί και την οικογένεια: Ένα πρόγραμμα
δημιουργικής απασχόλησης στην ειδική αγωγή**

***Βαγιάνου Στυλιανή, Θεοχαροπούλου Βαΐα, Κογιάμη Άννα, Λεβέντη
Αγγελική, Λίσγου Μαρία-Ευαγγελία, Τσιώτση Ιωάννα, Φλάγκου Αικατερίνη***

Επίβλεψη:

***Τσιμπιδάκη Ασημίνα, Επικ. Καθηγήτρια, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής
Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Αιγαίου***

Περίληψη

Στόχος της παρούσας έρευνας είναι η παρουσίαση ενός εθελοντικού προγράμματος στην ειδική αγωγή. Σκοπός του προγράμματος είναι η δημιουργική απασχόληση και εκπαίδευση παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, σχολικής ηλικίας, καθώς και η κάλυψη της ανάγκης των γονέων για λίγο ελεύθερο και προσωπικό χρόνο. Η εργασία αποτελεί μία ποιοτική έρευνα και συγκεκριμένα, μελέτη περίπτωσης. Το δείγμα αποτέλεσαν συνολικά 15 άτομα: 2 συντονιστές και 6 εθελόντριες φοιτήτριες σε ρόλο εκπαιδευτριών και 7 εκπαιδευόμενοι/ες. Οι εκπαιδευόμενοι/ες είναι 2 κορίτσια και 5 αγόρια, με διαφοροδιάγνωση ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών μέτριας και σοβαρής μορφής, ηλικίας 7 - 16 ετών (M = 9.8 έτη). Παρακολουθούν δημόσιο ειδικό σχολείο και έρχονται μία φορά την εβδομάδα στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αιγαίου, στο πλαίσιο προγραμμάτων δημιουργικής απασχόλησης και εκπαίδευσης που εντάσσονται σε εθελοντικές δράσεις, οι οποίες στηρίζονται στη φιλοσοφία της «κοινοτικής περίθαλψης». Η συλλογή των δεδομένων βασίστηκε στη συμμετοχική παρατήρηση. Η αξιολόγηση του προγράμματος κατέδειξε ότι η εκπαίδευση παιδιών με διαφοροδιάγνωση στους κόλπους μίας ομάδας, όταν περιλαμβάνει ομαδικό παιχνίδι, επαφή με τη φύση, δημιουργικές, αθλητικές, καλλιτεχνικές και άλλες ψυχαγωγικές δραστηριότητες, και κυρίως διάθεση για προσφορά προς τον άλλο, μπορεί να επιτύχει τους περισσότερους από τους στόχους της. Ειδικότερα, ένα εθελοντικό πρόγραμμα, προσαρμοσμένο στις δυνατότητες και τις εμπειρίες των παιδιών με διαφοροδιάγνωση, μπορεί να προσφέρει: α) έκφραση συναισθημάτων, β) αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου, γ) ενίσχυση ομαδικότητας και συνεργασίας, και δ) ψυχαγωγία.

Λέξεις κλειδιά: ειδική αγωγή, δημιουργική απασχόληση, παιδί, οικογένεια, εθελοντισμός

Το άτομο με αισθητηριακά προβλήματα κώφωσης και ακοής στον κινηματογράφο

Γεωργίου Ανδριάννα

Επίβλεψη:

Τσιμπιδάκη Ασημίνα, Επικ. Καθηγήτρια, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Περίληψη

Η παρούσα εργασία πραγματεύεται δύο μορφές αισθητηριακών αναπηριών, την τύφλωση και την κώφωση, όπως απεικονίζονται στον κινηματογράφο. Ειδικότερα, εξετάζει την απεικόνιση της αναπηρίας, της οικογένειας του χαρακτήρα και του φιλικού –κοινωνικού περιβάλλοντος. Επίσης, εξετάζει τη σύνδεση της ειδικής αγωγής και της κινηματογραφικής απεικόνισης. Η έρευνα συνιστά μία ποιοτική μελέτη. Το δείγμα της έρευνας συνιστούν δύο ταινίες: Άρωμα Γυναίκας (Scent of a woman) του 1992 και Οικογένεια Μπελιέ (La Famille Belier) του 2014. Η ανάλυση των ταινιών βασίστηκε στην ανάλυση περιεχομένου και στην ερμηνευτική μέθοδο της επαγωγικής προσέγγισης. Σύμφωνα με τα ευρήματα της μελέτης οι χαρακτήρες με διάγνωση που εξετάζονται είναι συνολικά τρεις: δύο άντρες και μία γυναίκα. Ένας άντρας με τύφλωση και οι άλλοι δύο χαρακτήρες με κώφωση. Οι χαρακτήρες εμφανίζουν ολική απώλεια όρασης και ακοής. Στην περίπτωση του χαρακτήρα με τύφλωση η αναπηρία προήλθε μετά από ατύχημα, ενώ στην περίπτωση της κώφωσης η αιτιολογία ήταν εκ γενετής. Για όλους τους χαρακτήρες υπάρχει οικογενειακό περιβάλλον, το οποίο στην μία ταινία είναι υποστηρικτικό, ενώ στην άλλη είναι αδιάφορο και απομακρυσμένο. Τα ίδια ευρήματα αποτυπώνονται και για το φιλικό-οικογενειακό περιβάλλον. Τέλος, η αποτύπωση της αισθητηριακής αναπηρίας της όρασης και της ακοής είναι ρεαλιστική, και αναδεικνύει ότι η κινηματογραφική απεικόνιση συνάδει με την έρευνα της ειδικής αγωγής.

Λέξεις-κλειδιά: κινηματογράφος, αισθητηριακές αναπηρίες όρασης, αισθητηριακές αναπηρίες ακοής, ειδική αγωγή

Κυριακή 13 Μαΐου 2018

Παιδαγωγικές Προσεγγίσεις

Διαμορφώνοντας ανοιχτά περιβάλλοντα μάθησης μέσα από την ανάγνωση του παιδικού βιβλίου «Το γεύμα των λύκων». Η εμπειρία της πρακτικής Βρέττη Ανθούλα

Επίβλεψη:

Δαφέρμου Χαρά, Επίκ. Καθηγήτρια, Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία, ΕΚΠΑ

Περίληψη

Σύμφωνα με τις σύγχρονες αντιλήψεις για τη μάθηση η κατάκτηση της γνώσης είναι μια ενεργητική διαδικασία που το παιδί την διαμορφώνει σταδιακά μέσα από τη δική του δραστηριότητα. Παράλληλα, η μάθηση είναι μια κοινωνική δραστηριότητα, που το άτομο την αναπτύσσει μέσα από την αλληλεπίδραση με τους γύρω του αλλά και το περιβάλλον του (Δαφέρμου, κ.ά, 2006). Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να παρουσιάσει την προσπάθεια που έγινε κατά την διάρκεια των παρεμβάσεων στο πλαίσιο της πρακτικής άσκησης του 3ου έτους, να διαμορφωθεί ένα υποστηρικτικό μαθησιακό περιβάλλον που θα ενθάρρυνε τα παιδιά να αλληλεπιδράσουν με τους συνομηλίκους τους, να διατυπώσουν ερωτήσεις και να αναπτύξουν πρωτοβουλίες.

Η παρουσίαση θα επικεντρωθεί σε μία από τις παρεμβάσεις που πραγματοποιήθηκαν. Η συγκεκριμένη παρέμβαση αφορούσε την ανάγνωση του παιδικού βιβλίου «Το γεύμα των λύκων» σε μία ομάδα παιδιών της τάξης και στη συνέχεια τη σύνθεση μιας νέας ιστορίας από τα παιδιά. Βασικός στόχος κατά τη διάρκεια των εκπαιδευτικών σχεδιασμών ήταν η δημιουργία κατάλληλων συνθηκών, μέσω της χρήσης ανοιχτών ερωτήσεων, που θα παρακινούσαν τα παιδιά να συμμετέχουν στην μαθησιακή διαδικασία, η εμπλοκή τους σε διαδικασίες επίλυσης προβλήματος καθώς και η άντληση ευχαρίστησης από την συμμετοχή τους στις δραστηριότητες που είχαν σχεδιαστεί. Η παρούσα εργασία εστιάζει στην διαδικασία ανάγνωσης του παιδικού βιβλίου και στον τρόπο που δομήθηκε η νέα ιστορία από τα παιδιά αλλά και στο πώς συνέβαλε η χρήση ανοιχτών ερωτήσεων στην εμπλοκή των παιδιών στις δύο δραστηριότητες. Σκοπός της εργασίας δεν είναι να εντοπίσει μόνο τα θετικά στοιχεία της παρέμβασης, αλλά να επισημάνει λάθη και αστοχίες που ήρθαν στην επιφάνεια κατά τη διάρκεια του αναστοχασμού, αναδεικνύοντας ταυτόχρονα, μέσα από τα συγκεκριμένα παραδείγματα, πως η διαμόρφωση ανοιχτών περιβαλλόντων μάθησης μπορεί να συμβάλλει στην ενεργό συμμετοχή των παιδιών και στην εξέλιξη της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Λέξεις – Κλειδιά: διαδικασία μάθησης, κίνητρο, ο ρόλος των ερωτήσεων, η αξιοποίηση του λάθους

**Παράλληλη στήριξη σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες:
Παιδιά πρόσφυγες και Ρομά**

***Ευαγγελογιάννη Κρυστάλλω, Σαρικά Ευτέρπη- Μαρίνα, Τάγκα Καλλιόπη,
Τζάντοβα Σουζάννα***

Επίβλεψη:

**Βασιλεία Κούρτη-Καζούλλη, Αναπλ. Καθηγήτρια, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής
Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Αιγαίου**

Περίληψη

Από το 2016 μέχρι σήμερα στο Εργαστήριο Γλωσσολογίας του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης (ΠΤΔΕ) του Πανεπιστημίου Αιγαίου αναπτύχθηκαν δράσεις με στόχο την πολύπλευρη στήριξη των παιδιών προσφύγων και Ρομά, που διαμένουν στη Ρόδο. Το ακαδημαϊκό έτος 2017-2018 εθελοντές/τριες φοιτητές/τριες από το ΠΤΔΕ συμμετείχαν σε εκπαιδευτικές παρεμβάσεις, που υλοποιήθηκαν στα δημοτικά σχολεία με τη μορφή παράλληλης στήριξης. Η συγκεκριμένη εισήγηση περιγράφει τις παιδαγωγικές παρεμβάσεις μιας συγκεκριμένης ερευνητικής ομάδας. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε με σκοπό την παρατήρηση, την καταγραφή και την αξιολόγηση πληροφοριών σχετικά με τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας σε προσφυγές μαθητές ή μαθητές Ρομά σε δημοτικά σχολείο Ρόδου. Η έρευνα στηρίζεται σε θεωρίες για την ενσωμάτωση ευάλωτων ομάδων, όπως: Γλώσσα για ανθεκτικότητα (Language for Resilience) (British Council, 2017). Η μεθοδολογία έρευνας είναι μελέτη περίπτωσης και η συλλογή δεδομένων έγινε με ημερολόγιο παρατήρησης και εργασίες μαθητών/τριών.

Λέξεις-Κλειδιά: Language for Resilience, μαθητές/τριες Ρομά, μαθητές/τριες πρόσφυγες, μελέτη περίπτωσης.

**Εθελοντικές δράσεις γραμματισμού σε παιδιά Ρομά
σε δημοτικά σχολεία στη Ρόδο**

***Αγιαννίτης Παναγιώτης, Γεωργίου Μαριάννα, Γρούσκος Άγγελος, Κατζουρίδη
Αλεξάνδρα, Μπαριτάκη Έλενα***

Επίβλεψη:

**Βασιλεία Κούρτη-Καζούλλη, Αναπλ. Καθηγήτρια, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής
Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Αιγαίου**

Περίληψη

Στο πλαίσιο του μαθήματος «Ηλεκτρονικά Μαθησιακά Περιβάλλοντα και Γλώσσα» του Παιδαγωγικού Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αιγαίου, το

ακαδημαϊκό έτος 2017 -2018, πραγματοποιήθηκε μία ποιοτική έρευνα μελέτης περιπτώσεων παιδιών Ρομά, που φοιτούν σε δημοτικά σχολεία της Ρόδου. Η έρευνα διεξήχθη σε Δημοτικά σχολεία της Ρόδου από πέντε εθελοντές/τριες προπτυχιακούς φοιτητές/τριες του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αιγαίου, που επισκέφτηκαν τα σχολεία και προσέφεραν μαθησιακή υποστήριξη σε παιδιά Ρομά, τα οποία φοιτούν σε αυτά. Οι φοιτητές/τριες σχεδίασαν το εκπαιδευτικό πρόγραμμα, το υλικό και τις δραστηριότητες υποστήριξης σύμφωνα με τα προτεινόμενα βοηθητικά εργαλεία του Υπουργείου Παιδείας, του αναλυτικού προγράμματος και της στοχοθεσίας του. Μέσω αυτής της συμμετοχικής διαδικασίας σημείωσαν παρατηρήσεις για τη μάθηση και την επίδοση των παιδιών Ρομά αλλά και για τις διαπροσωπικές σχέσεις των παιδιών στο σχολείο. Σκοπός της έρευνας είναι να παρουσιάσει τα σημαντικότερα δεδομένα από τη συγκεκριμένη μελέτη περίπτωσης και τα συμπεράσματα από την επεξεργασία δεδομένων, τα οποία προέκυψαν από τα ημερολόγια παρατήρησης.

Λέξεις-κλειδιά: Ρομά, εκπαίδευση, μελέτη περίπτωσης, Ρόδος

Εκμάθηση ελληνικής γλώσσας σε ενήλικες πρόσφυγες

Μαρία Ζαχαρία

Επίβλεψη:

Βασιλεία Κούρτη-Καζούλλη, Αναπλ. Καθηγήτρια, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Περίληψη

Στο πλαίσιο του μαθήματος «Ηλεκτρονικά Μαθησιακά Περιβάλλοντα και Γλώσσα» του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αιγαίου, το ακαδημαϊκό έτος 2017-2018, έγινε μια έρευνα μελέτης περίπτωσης που αφορούσε στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας σε ενήλικες πρόσφυγες. Η έρευνα διεξήχθη στο Εργαστήριο Γλωσσολογίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου στη Ρόδο, όπου καθηγητές και φοιτητές σε εθελοντική δράση προσέφεραν μαθήματα ελληνικής γλώσσας. Βασικός σκοπός αυτής της εργασίας είναι, αφού παρουσιάσει πτυχές του πλαισίου των θεωριών για την Εκμάθηση Γλώσσας για Ανθεκτικότητα (Language for Resilience) (British Council, 2017) και της Διαγλωσσικότητας (Translanguaging) (Τσοκαλίδου, 2018), να καταδείξει τη συνεισφορά των μαθημάτων στη γλωσσική και ψυχολογική ενδυνάμωση των προσφύγων (Cummins, 2000).

Λέξεις-κλειδιά: πρόσφυγες, ελληνική γλώσσα, translanguaging, language for resilience, μελέτη περίπτωσης

Αντιλήψεις γονέων για τις αγχώδεις διαταραχές των παιδιών της πρώιμης παιδικής ηλικίας

Αγαπίου Σεμίραμις

Επίβλεψη:

Ελένη Νικολάου, Λέκτορας, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Περίληψη

Οι αγχώδεις διαταραχές στη πρώιμη παιδική ηλικία αποτελούν συχνό φαινόμενο τα τελευταία χρόνια. Στόχος της παρούσας έρευνας είναι η διερεύνηση των αντιλήψεων των γονέων για τα αίτια των διαταραχών άγχους, καθώς και τους κατάλληλους τρόπους αντιμετώπισης και πρόληψης. Το δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν 100 γονείς, στους οποίους χορηγήθηκε ερωτηματολόγιο το οποίο βασίστηκε σε προγενέστερες έρευνες. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, οι γονείς θεωρούν ως πιο αποτελεσματικούς τρόπους αντιμετώπισης, την ενημέρωση του εκπαιδευτικού και τη συνεργασία μαζί του, όπως επίσης και τη συνεργασία με ειδικούς ψυχικής υγείας. Παράλληλα, η θετική ενίσχυση και ενθάρρυνση του παιδιού να αντιμετωπίσει τους φόβους του αξιολογείται ως σημαντική. Αντίθετα, τακτικές όπως η επίκριση του παιδιού για τα άγχη του και η τιμωρία θεωρούνται μη αποτελεσματικοί για την αντιμετώπιση του άγχους. Επιπρόσθετα, όσον αφορά στους τρόπους πρόληψης, οι γονείς πιστεύουν ότι οι πιο αποτελεσματικοί είναι η υλοποίηση προγραμμάτων πρόληψης των διαταραχών άγχους στο χώρο του σχολείου σε όλα τα παιδιά από ειδικούς ψυχικούς υγείας, όπως επίσης και η υλοποίηση προγραμμάτων έγκαιρου εντοπισμού ανίχνευσης παιδιών που διατρέχουν υψηλό κίνδυνο εκδήλωσης διαταραχής άγχους. Τα ευρήματα της παρούσας έρευνας μπορούν να αξιοποιηθούν στο σχεδιασμό παρεμβάσεων για γονείς με στόχο την προαγωγή της ψυχικής υγείας των παιδιών με διαταραχές άγχους.

Λέξεις κλειδιά: διαταραχές άγχους, αντιμετώπιση, αντιλήψεις γονέων

Αφηγήματα Παιδιών με Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής-Υπερκινητικότητα (ΔΕΠ-Υ) και Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ)

Κόντρα Παναγιώτα

Επίβλεψη:

Παπαηλιού Χριστίνα, Αναπλ. Καθηγήτρια, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Περίληψη

Η γλωσσική ανάπτυξη αποτελεί προϋπόθεση και πολύτιμο εργαλείο για την ομαλή γνωστική και κοινωνική ανάπτυξη ενός ατόμου. Τα βασικά συστατικά του γλωσσικού συστήματος είναι η φωνολογία, η σημασιολογία, η γραμματική και η πραγματολογία. Η ανάπτυξη της αφηγηματικής ικανότητας, η οποία εντάσσεται στο επίπεδο της πραγματολογίας, βασίζεται στην πορεία της γλωσσικής ανάπτυξης του παιδιού συνολικά. Τα τυπικά αναπτυσσόμενα νήπια είναι ικανά να αφηγηθούν μια ιστορία από μόνα τους, καθώς και να την κατανοήσουν. Παράγουν ιστορίες, οι οποίες χαρακτηρίζονται από συνοχή και συνεκτικότητα. (Halliday & Hassan 1976).

Τόσο η ΔΕΠ-Υ όσο και η ΔΑΦ συνιστούν νευροβιολογικές διαταραχές, οι οποίες παρουσιάζουν ομοιότητες αλλά και σημαντικές διαφορές. Όσον αφορά στις ΔΑΦ, παρατηρούνται περισσότερα προβλήματα λόγου και επικοινωνίας. Τα παιδιά αυτά έχουν, περισσότερα προβλήματα στον πραγματολογικό τομέα της γλώσσας, δυσκολεύονται στη χρήση μη λεκτικών εκφράσεων και παρουσιάζουν ελλείματα στην κατανόηση των μεταφορών (Rogers, Cook, & Meryl, 2005). Τα παιδιά με ΔΕΠ-Υ, δυσκολεύονται στην κατανόηση των αφηγημάτων και στην προσήλωση σε ένα θέμα (Κάκουρος & Μανιαδάκη, 2012). Επιπλέον, παρατηρείται πως το μήκος των αφηγήσεων των παιδιών με ΔΕΠ-Υ και ΔΑΦ είναι πολύ μικρότερο από αυτό των τυπικά αναπτυσσόμενων παιδιών.

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η διερεύνηση των αφηγηματικών ικανοτήτων παιδιών με ΔΑΦ και ΔΕΠ-Υ σε σύγκριση με τυπικά αναπτυσσόμενα παιδιά. Στην έρευνα αυτή συμμετείχαν συνολικά 6 νήπια, εκ των οποίων 2 τυπικά αναπτυσσόμενα, 2 με ΔΑΦ, και 2 με ΔΕΠ-Υ. Τα νήπια κλήθηκαν να αφηγηθούν το εικονογραφημένο παραμύθι «Το λιοντάρι και το ποντίκι» του Jerry Pinkney.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, όταν δίνεται στα παιδιά εικονογραφημένο βιβλίο, τα παιδιά με ΔΕΠ-Υ και ΔΑΦ δε διαφέρουν από τα τυπικά αναπτυσσόμενα ως προς την αναφορά εμποδίων και λύσεων. Ωστόσο, σημαντικές διαφορές μεταξύ των δύο κλινικών ομάδων με τα τυπικά αναπτυσσόμενα παρατηρούνται στις αξιολογικές κρίσεις του παιδιού για τους ήρωες. Επιπλέον, ως προς τη συνοχή όπως ήταν αναμενόμενο, τα τυπικά αναπτυσσόμενα έχουν καλύτερες επιδόσεις από τις δύο κλινικές ομάδες, ενώ τα παιδιά με ΔΕΠ-Υ έχουν καλύτερες επιδόσεις από τα παιδιά με ΔΑΦ.

Λέξεις κλειδιά: Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ), Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής- Υπερκινητικότητα (ΔΕΠ-Υ), αφηγηματικές ικανότητες, αφήγημα

Έκφραση συναισθήματος και συμβολικές ικανότητες σε παιδιά με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ)

Κατερίνα Τσακκίρη

Επίβλεψη:

Παπαηλιού Χριστίνα, Αναπλ. Καθηγήτρια, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Περίληψη

Η Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος αποτελεί μια σοβαρή αναπτυξιακή διαταραχή. Τα άτομα με ΔΑΦ παρουσιάζουν ελλείματα στους τομείς κοινωνικών δεξιοτήτων τα οποία είναι εμφανή από τη βρεφική ηλικία. Συχνά, εμφανίζουν σοβαρά ελλείμματα στην γλωσσική ανάπτυξη αλλά και στερεοτυπικές κινήσεις και συμπεριφορές. Το νοητικό τους επίπεδο κυμαίνεται από τα ανώτερα επίπεδα νοημοσύνης έως τις βαρύτερες μορφές νοητικής αναπηρίας (Κάκουρος & Μανιαδάκη, 2006).

Οι άνθρωποι γεννιούνται με έμφυτη ικανότητα για διυποκειμενική επικοινωνία η οποία έχει βιολογική βάση και ρυθμίζει τη πολιτισμική μάθηση και σκέψη. Η διυποκειμενικότητα αντικατοπτρίζει τον τρόπο με τον οποίο ένα άτομο κατανοεί τους άλλους και αναπτύσσει σχέσεις μαζί τους και εκδηλώνεται μεταξύ άλλων, μέσω της έκφρασης συναισθημάτων και της χρήσης συμβόλων (Trevarthen, 1979). Σύμφωνα με σχετικές έρευνες, τα παιδιά με ΔΑΦ παρουσιάζουν σοβαρά ελλείμματα και στις δύο αυτές ικανότητες. (Κουγιουμτζάκης, 1992· Rogers & Pennington, 1991· Wong & Kasari, 2012· Ricks & Wing, 1975).

Η παρούσα έρευνα έχει ως στόχο να συνδράμει στη μελέτη της έκφρασης συναισθημάτων και των συμβολικών ικανοτήτων σε παιδιά με ΔΑΦ. Συνολικά συμμετείχαν 3 παιδιά με ΔΑΦ υψηλής λειτουργικότητας και 3 τυπικά αναπτυσσόμενα παιδιά, ηλικίας 5-8 ετών μ.ό., τα οποία έλαβαν μέρος σε 5 πειραματικές συνθήκες: παραγωγή χειρονομιών, έκφραση συναισθημάτων, μίμηση ενέργειας, παροχή βοήθειας, εντοπισμός αντικειμένου. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, τα παιδιά με ΔΑΦ στις περισσότερες περιπτώσεις δε μπορούσαν να εκφράσουν αυθόρμητα συναισθήματα στο πρόσωπό τους, παρ' όλο που έχουν τη δυνατότητα να τα ερμηνεύουν λεκτικά. Επιπλέον, τα παιδιά με ΔΑΦ του δείγματός μας σπάνια προσφέρουν βοήθεια σε ένα άτομο που τη χρειάζεται. Σχετικά με τη συμβολική ικανότητα, φαίνεται ότι τα παιδιά με ΔΑΦ που συμμετείχαν είναι σε θέση να παράγουν εικονικές (Iconic) αλλά όχι συμβολικές (symbolic) χειρονομίες. Σε πολλές περιπτώσεις μάλιστα, οι εικονικές χειρονομίες συνοδεύονται από λεκτική εξήγηση. Τα ευρήματα της παρούσας έρευνας συζητούνται σε σχέση με τις μεθόδους παρέμβασης οι οποίες πρέπει να στοχεύουν στη βελτίωση των ικανοτήτων συναισθηματικής έκφρασης και συμβολισμού.

Λέξεις Κλειδιά: ΔΑΦ, διυποκειμενικότητα, συναισθήματα, συμβολικές ικανότητες

Πως γονείς και εκπαιδευτικοί αντιλαμβάνονται την έννοια της καθοδήγησης και ποιος ο ρόλος της στην ανάπτυξη του παιδιού

Τρικούπη Βενετία

Επίβλεψη:

Ευαγγέλου Δήμητρα, Αναπλ. Καθηγήτρια, Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης στην Προσχολική Ηλικία, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

Περίληψη

Στόχος της έρευνας είναι να μελετήσει πως γονείς και εκπαιδευτικοί αντιλαμβάνονται και ορίζουν την έννοια του παιδιού. Πιο συγκεκριμένα, υπογραμμίζεται η άποψη γονέων ή εκπαιδευτικών γύρω από ζητήματα καθοδήγησης, όπως για παράδειγμα είναι η διαχείριση του λάθους και ο τρόπος, με τον οποίο ενθαρρύνουν ή αντίστοιχα αποθαρρύνουν συμπεριφορές των παιδιών τους. Ο λόγος για τον οποίο κρίθηκε σημαντική η μελέτη του συγκεκριμένου θέματος, απορρέει αφενός από την ανάγκη εμπλουτισμού της ελληνικής βιβλιογραφίας, όσον αφορά το ζήτημα της καθοδήγησης, και αφετέρου από προσωπικό ενδιαφέρον ως εν δυνάμει εκπαιδευτικός. Σχετικά με το μεθοδολογικό κομμάτι της έρευνας, επιλέχθηκε η συνέντευξη. Ειδικότερα, αναλύσαμε συνεντεύξεις φοιτητών και φοιτητριών, στο πλαίσιο του μαθήματος «Καθοδήγηση της Συμπεριφοράς του Παιδιού». Παράλληλα, αξίζει να σημειωθεί, πως οι ερωτήσεις δομήθηκαν από φοιτήτριες του Τμήματος Επιστημών της Εκπαίδευσης στην Προσχολική Ηλικία, είναι ανοιχτού τύπου, ενώ παράλληλα υπογραμμίζεται πως δεν είναι κοινές για όλα τα ερωτηματολόγια. Δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν γονείς και εκπαιδευτικοί παιδιών προσχολικής, κυρίως, ηλικίας από διάφορα μέρη της Ελλάδας. Μέσα από την επεξεργασία των απαντήσεων, στόχος είναι να φανεί ποιες είναι οι αντιλήψεις των ερωτηθέντων, αλλά και αν υπάρχει ταύτιση με τη διεθνή βιβλιογραφία. Επιπροσθέτως, κομμάτι της έρευνας αποτελεί και η σύγκριση των απόψεων μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών, αναφορικά με τη διαπαιδαγώγηση των παιδιών. Τέλος, είναι σημαντικό να αναφερθεί πως η παρούσα έρευνα είναι υπό εξέλιξη και αποτελεί Πτυχιακή Εργασία.

Λέξεις – κλειδιά: Εκπαιδευτική Ψυχολογία, Σχολική Ψυχολογία, γονείς, εκπαιδευτικοί, καθοδήγηση, διαπαιδαγώγηση.

**Ήχε, ήχε είσαι εδώ; Η ηχοϊστορία ως παιδαγωγική
διδασκαλία πρόταση για το Νηπιαγωγείο**

Αγραφιώτη Μαρία

Επίβλεψη:

Μαρία Αργυρίου, Ε.ΔΙ.Π., Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Περίληψη

Η Μουσική αποτελεί το κατεξοχήν γνωστικό αντικείμενο μέσα στο πλαίσιο του οποίου είναι δυνατόν να υλοποιηθούν προσεγγίσεις προωθημένης διαθεματικότητας. Ο τρόπος που θα επιλέξει ο εκπαιδευτικός για να οργανώσει τη μουσική γνώση, να διαχειριστεί τον σχολικό χρόνο και να εφαρμόσει τις μεθόδους διδασκαλίας μπορεί να είναι καινοτόμος, γεγονός που αναδεικνύει την αυτονομία του, αφού του επιτρέπει να χειριστεί κατάλληλα τη σύνδεση της γνώσης με την εμπειρικο-βιωματική των μαθητών.

Τα παραπάνω υλοποιούνται με τη μορφή οργανωμένων δραστηριοτήτων, ανάμεσά τους και οι ηχοϊστορίες, με συμπληρωματικό χαρακτήρα ακόμα και απέναντι στα άλλα διδακτικά αντικείμενα του προγράμματος του Νηπιαγωγείου. Κατά την επεξεργασία τους στην ομάδα, ο/η νηπιαγωγός καλείται να εστιάσει την προσοχή του/της στην ανάπτυξη θετικής στάσης απέναντι στη μουσική, και ιδιαίτερα στην εξοικείωση των παιδιών με διάφορους ηχοτόπους. Η παρέμβαση του/της νηπιαγωγού θεωρείται αναγκαία και κρίσιμη για την εσωτερική συνοχή και την πληρότητα κάθε ηχοϊστορίας. Οι ηχοϊστορίες ως μουσικές δραστηριότητες αποτελούν μια ξεχωριστή κατηγορία μουσικών παιχνιδιών και σχετίζονται με την ένταξη ηχητικού υλικού σε μια απλή ιστορία. Η μουσική επένδυση μπορεί να γίνει με μουσικά όργανα, με ήχους της ανθρώπινης φωνής ή με τραγούδια. Φυσικά οι ιστορίες είναι διαμορφωμένες στην ηλικία των παιδιών, στα ενδιαφέροντα και στις δυνατότητες τους.

Καταληκτικά, οι ηχοϊστορίες αποτελούν χρήσιμο εργαλείο για τον εκπαιδευτικό, καθώς η γνωστική, η ψυχοκινητική και η κοινωνική μάθηση των παιδιών επιτυγχάνεται σήμερα με πολλούς τρόπους. Με τη βοήθεια γνήσιων παραμυθιών, που διατηρούν μέσα τους στοιχεία κατάλληλα για τα παιδιά, κάθε ηχοϊστορία γίνεται το μέσο για την ανάπτυξη ποικίλων γνωστικών ιδιοτήτων.

Λέξεις – κλειδιά: Ηχοϊστορία, μουσικά παιχνίδια, μουσική, νηπιαγωγείο, ηχοτόπιο.

Ηχοποιώντας τα Μαθηματικά: Αξιοποίηση εκπαιδευτικού υλικού για τη Μουσική και τα Μαθηματικά για παιδιά προσχολικής ηλικίας σε e περιβάλλον

Καράση Ιωάννα

Επίβλεψη:

Μαρία Αργυρίου, Ε.Δι.Π., Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγή και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Περίληψη

Ο συνδυασμός των μαθηματικών και της μουσικής για δραστηριότητες στην τάξη δεν είναι κάτι καινούργιο. Η μουσική και τα μαθηματικά έχουν ένα ιδιαίτερο κοινό χαρακτηριστικό: πολλοί άνθρωποι πιστεύουν ότι δεν είναι καλοί στο ένα ή στο άλλο (ή και στα δύο). Πιθανότατα, ωστόσο, το «Δεν μπορώ να τραγουδήσω» ή το «Ποτέ δεν κατάλαβα τα μαθηματικά» δεν θα τους αποτρέψει από το να σταδιοδρομήσουν με επιτυχία, ούτε θα αλλάξει τη γνώμη που έχουν οι άλλοι γι' αυτούς.

Το πρόγραμμα «Ευρωπαϊκό Πορτφόλιο Μουσικής & Μαθηματικών: Ηχοποιώντας τα Μαθηματικά (βλ.<http://maths.emportfolio.eu/>) στοχεύει στη διαμόρφωση μιας διαφορετικής αντίληψης σχετικά με αυτό το χαρακτηριστικό. Ο καθένας μπορεί να τραγουδήσει και να συνθέσει μουσική όπως και ο καθένας μπορεί να ασχοληθεί με τα μαθηματικά. Και τα δύο αυτά πεδία αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της ζωής και της κοινωνίας μας. Αυτό που χρειάζεται βελτίωση είναι η ικανότητά μας να δίνουμε ευκαιρίες στους μαθητές για να εξοικειωθούν ευχάριστα μαζί τους. Στην πραγματικότητα, το συγκεκριμένο υλικό εντάσσεται στο πλαίσιο δημιουργίας e υλικού για τα δύο συγκεκριμένα διδακτικά αντικείμενα: της Μουσικής και των Μαθηματικών και αποτελεί συμπλήρωμα του προγράμματος «EMPortfolio: Ευρωπαϊκός Φάκελος Μουσικής για την Προσχολική Ηλικία. Μια δημιουργική προσέγγιση εκμάθησης των γλωσσών». Το συγκεκριμένο ευρωπαϊκό πρόγραμμα απευθύνεται σε παιδαγωγούς αλλά και μουσικοπαιδαγωγούς καθώς και σε όλους όσους ενδιαφέρονται να εξερευνήσουν διαθεματικά τα συγκεκριμένα διδακτικά αντικείμενα.

Η συγκεκριμένη παρουσίαση θα εστιάσει σε τρία κύρια μέρη:

- Το πρώτο μέρος, πραγματεύεται τη διασύνδεση μαθηματικών και μουσικής. Ξεκινώντας με δημιουργικά βήματα εισαγωγής στο θέμα, τονίζει την αναγνώριση μοτίβων ως βασική δεξιότητα και για τα δύο πεδία και, τέλος, εγκολπώνεται τους κοινούς μύθους ότι η μουσική είναι μαθηματικά και, αντίστοιχα, τα μαθηματικά είναι μουσική.
- Το δεύτερο μέρος εστιάζει στα βασικά της μάθησης και εμβαθύνει στο ερώτημα γιατί τα μαθηματικά και η μουσική πρέπει να διδάσκονται μαζί χωρίς την παγίδα της αξιοποίησης του ενός για χάρη του άλλου. Η συν-δόμηση, η αντίληψη και η δράση, μαζί και η δημιουργία εμπειριών, είναι λέξεις-κλειδιά που λαμβάνονται υπόψη.
- Το τρίτο μέρος, παρουσιάζει τη συλλογή δραστηριοτήτων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην τάξη. Πολλές δραστηριότητες και προτάσεις είναι ήδη

διαθέσιμες. Στόχος μας είναι να ενθαρρύνουμε τον καθένα να τις χρησιμοποιήσει. Αυτές που εμπεριέχονται ως εκπαιδευτικό υλικό φωτίζουν διάφορα πεδία τόσο στα μαθηματικά όσο και στη μουσική, προκειμένου να καλύψουν ευρύτερες περιοχές όπως το τραγούδι, το χορό, την ακρόαση, την επίλυση προβλημάτων, τους αριθμούς, τη μέτρηση, και ούτω καθεξής.

Λέξεις – κλειδιά: Μουσική, Μαθηματικά, δραστηριότητες, εκπαιδευτικό υλικό, portfolio.

Η Μουσική ως «γλώσσα»: Παρουσίαση της Εκπαιδευτικής Πλατφόρμας «EMPortfolio: Ευρωπαϊκός Φάκελος Μουσικής για την Προσχολική Ηλικία. Μια δημιουργική προσέγγιση εκμάθησης των γλωσσών»

Κτιστάκη Ευαγγελία

Επίβλεψη:

Μαρία Αργυρίου, Ε.Δι.Π., Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Περίληψη

Βασικός στόχος του Προγράμματος «Ευρωπαϊκός Φάκελος Μουσικής (ΕΦΜ) για την Προσχολική Ηλικία: Μια δημιουργική προσέγγιση εκμάθησης των γλωσσών» (βλ. <http://emportfolio.eu/empr/>) είναι να βοηθήσει τα παιδιά να αναπτύξουν τις γνώσεις τους στη μάθηση της μουσικής και της γλώσσας. Η συγκεκριμένη πλατφόρμα σχεδιάστηκε για να δώσει στα παιδιά την ευκαιρία να αποκτήσουν διαθεματικές μουσικές εμπειρίες και να παρουσιάσουν την πρόοδο και τα επιτεύγματά τους. Μέσω των Δραστηριοτήτων του ΕΦΜ-Γ και τις Κάρτες του Μαθητή, τα παιδιά είναι σε θέση: να επαναπροσδιορίσουν τις προσωπικές τους επιτυχίες και την πρόδοί τους στη μουσική μάθηση ενισχύοντας τη μουσική τους ευαισθητοποίηση, να μοιραστούν μουσικές εμπειρίες στην τάξη καθώς και να αποκτήσουν διαπολιτισμική κατανόηση και ευαισθησία απέναντι σε κάθε πολιτισμό. Ο Φάκελος του Μαθητή δεν σχεδιάστηκε ως εργαλείο αξιολόγησης, αλλά αντίθετα ως μέσο προώθησης της ενασχόλησης των παιδιών με μουσικές δραστηριότητες μέσα από ένα καινοτόμο τρόπο εξαιτίας των ισχυρών δεσμών του με τη γλωσσική μάθηση.

Ως εκ τούτου, ο Φάκελος του Μαθητή μπορεί να θεωρηθεί ως συμπληρωματικό εργαλείο του Ευρωπαϊκού Φακέλου Μουσικής για την Προσχολική Ηλικία, ο οποίος είναι σχεδιασμένος για να υποστηρίξει τη γλωσσική μάθηση. Έχοντας ευέλικτη δομή, κάθε παιδί μπορεί να δημιουργήσει έναν προσωπικό φάκελο (portfolio) ή, εναλλακτικά, ομάδες παιδιών ή ολόκληρη η τάξη μπορούν να εργαστούν συνεργατικά και να δημιουργήσουν ομαδικούς φακέλους, με σκοπό να μοιραστούν τις γλωσσικές και μουσικές τους γνώσεις και εμπειρίες. Το Εγχειρίδιο του

Εκπαιδευτικού δίνει περισσότερες για την ενοποίηση της μουσικής και της γλωσσικής μάθησης μέσα από ευχάριστες, δημιουργικές και παιγνιώδεις δραστηριότητες. Ο Φάκελος του Μαθητή εμπεριέχει πρωτότυπο υλικό για την ενοποίηση της μουσικής και της γλωσσικής μάθησης. Μπορεί επίσης να αποτελέσει ένα «μουσικό σεντούκι θησαυρού» όπου μπορούν να φυλαχθούν σημαντικές αναμνήσεις των νηπίων, προσφέροντας προτάσεις, κίνητρα και έμπνευση για τη δημιουργία ενός Γλωσσικού και Μουσικού Φακέλου.

Συμπερασματικά, η συγκεκριμένη εργασία εστιάζει στη ανάδειξη του πλαισίου πρακτικής αξιοποίησης μουσικών δραστηριοτήτων για την εκμάθηση ξένων γλωσσών στην προσχολική αγωγή. Με αυτή την προσέγγιση μειώνονται γνωστικά εμπόδια ενώ ταυτόχρονα υποστηρίζεται η αυτο-έκφραση των μαθητών, ενισχύεται η αυτό-εικόνα τους, καλλιεργείται η δημιουργικότητά τους και διευκολύνεται η κοινωνική ενσωμάτωση και η διαπολιτισμική κατανόηση. Παράλληλα, η έμφαση που δίνεται στη διαθεματική προσέγγιση της μουσικής και των ξένων γλωσσών στηρίζεται στην κατανόηση της διαθεματικής προσέγγισης όλων των γνωστικών αντικειμένων.

Λέξεις – κλειδιά: Φάκελος Μουσικής, διαθεματικότητα, εκμάθηση γλωσσών, προσχολική ηλικία, μουσικές δραστηριότητες, μουσικές εμπειρίες.

Το Καρναβάλι των Ζώων: η αξιοποίηση ενός μουσικού παραμυθιού με i-Pad App για παιδιά ηλικίας 4 – 6 ετών ως εργαλείο πολιτιστικής αλληλεπίδρασης

Ράδου Βασιλική

Επίβλεψη:

Μαρία Αργυρίου, Ε.Δι.Π., Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Περίληψη

Η δημοτικότητα των φορητών ψηφιακών συσκευών και η εκπαιδευτική τους χρήση αυξάνεται με ταχύτατους ρυθμούς καθώς αποτελούν μια νέα γενιά τεχνολογικών εργαλείων που προσφέρουν πρόσβαση σε περιεχόμενο και δυνατότητες για δημιουργική χρήση ακόμη και από μαθητές προσχολικής ηλικίας. Χωρίς να χρειάζεται να αποκτήσουν τις κινητικές δεξιότητες χειρισμού του ποντικιού και του πληκτρολογίου που απαιτούν οι παραδοσιακοί υπολογιστές, αποκτούν πρόσβαση σε διαδραστικό περιεχόμενο το οποίο έχει σχεδιαστεί ειδικά γι' αυτά. Ως εκ τούτου, γίνεται όλο και πιο οικεία η εικόνα παιδιών προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας να χρησιμοποιούν τις φορητές συσκευές των γονέων ή των μεγαλύτερων μελών της οικογένειάς τους, ένα φαινόμενο που από τους ειδικούς έχει χαρακτηριστεί ως «pass back effect» (Chiong & Schuler, 2010).

Ως εκ τούτου, το επάγγελμα του εκπαιδευτικού αντιμετωπίζει την πρόκληση αξιοποίησης της ηλεκτρονικής επαφής με βάση το άγγιγμα σε ψηφιακές συσκευές. Ο Richtel (2010) κάνει αναφορά για τις ανησυχίες που προκύπτουν από ανάλογη χρήση κατά την εκπαιδευτική διαδικασία. Σύμφωνα με τον Geist (2012), το iPad μπορεί επίσης να βοηθήσει στη δημιουργική εγρήγορση, διεγείροντας τη φαντασία των μαθητών (Wilkinson, 2010), προκαλώντας την μεταξύ τους αλληλεπίδραση. Σκοπός της συγκεκριμένης εργασίας είναι να προτείνει την εκπαιδευτική εφαρμογή Το Καρναβάλι των ζώων, ως παράδειγμα καλής πρακτικής, αναφοράς και εφαρμογής σε iPad, καθώς αξιοποιεί το μουσικό παραμύθι προσκαλώντας τον εκπαιδευτικό να το αξιοποιήσει ως εργαλείο μουσικής ακρόασης, εκμάθησης ξένων γλωσσών, αλλά και κατανόησης μουσικών στοιχείων, ενισχύοντας τη μουσική αλληλεπίδραση των μικρών μαθητών.

Λέξεις – κλειδιά: iPad, Καρναβάλι των Ζώων, μουσική ακρόαση, μουσική αλληλεπίδραση, ψηφιακές συσκευές.

Φιλοσοφία-Παιδαγωγικά

Από τη φιλοσοφία στη συμβουλευτική: η φιλοσοφική συμβουλευτική ως μοχλός στήριξης του εκπαιδευτικού έργου

Παλάβρα Μαριλένα, Χασιώτη Πανωραία, Αγγελίδης Μίλτος

Επίβλεψη:

Καθηγήτρια Έλενα Θεοδωροπούλου, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Περίληψη

Με βάση ασκήσεις & ερωτήματα που εμπεριέχονται στο «Φιλοσοφία για παιδιά. Το Κουκλονοσοκομείο. Δίνοντας νόημα στον κόσμο μου» των Margaret Sharp & Laurence J. Splitter (ως υλικό που προορίζεται να το αξιοποιήσει ο/η εκπαιδευτικός μέσα στην τάξη μαζί με τα παιδιά) επιδιώκεται η καταγραφή & ανάλυση των απόψεων των φοιτητών/τριών σε σχέση με το ζήτημα της αναγνώρισης των φιλοσοφικών ερωτημάτων & του ρόλου της στη σταδιακή οικοδόμηση συζητήσεων/διαλόγων μέσα στην τάξη αλλά και της τοποθέτησης που οι ίδιοι οι φοιτητές/τριες αναλαμβάνουν κατά τη συγκεκριμένη διαδικασία. Οι φοιτήτριες/τές έχουν κληθεί από τη μια να απαντήσουν οι ίδιοι/ες ασκήσεις & ερωτήματα που απευθύνονται σε παιδιά στο πλαίσιο της «Φιλοσοφίας για παιδιά» και από την άλλη, μέσα από την αξιολόγηση των ίδιων της των απαντήσεων να αντιληφθούν τόσο την φιλοσοφική, όσο και την παιδαγωγική διάσταση, αλλά και την ιδιαιτερότητα των ερωτημάτων. Η ανάλυση των απαντήσεων της εντάσσεται στο θεωρητικό πλαίσιο που αφορά της μορφές συζήτησης μέσα στην τάξη σε συνάρτηση με φιλοσοφικές παραμέτρους που είναι δυνατόν να παρεμβαίνουν ενδυναμώνοντας τη συζητητική κουλτούρα & τα οφέλη της.

Λέξεις-κλειδιά: «Φιλοσοφία για παιδιά», Συζήτηση στην τάξη, φιλοσοφικό ερώτημα

**Τα φιλοσοφικά ερωτήματα, η αναγνώριση τους & η συζήτηση μέσα στην τάξη:
απόψεις φοιτητριών/ών
Ανθούλα-Βαρβάρα Καπέλλα, Στυλιανή Μπινούση, Νικήτας Κατσουράκης**

**Καθηγήτρια Έλενα Θεοδωροπούλου, Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγή και
του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, Πανεπιστήμιο Αιγαίου**

Περίληψη

Με βάση ασκήσεις & ερωτήματα που εμπεριέχονται στο «Φιλοσοφία για παιδιά. Το Κουκλονοσοκομείο. Δίνοντας νόημα στον κόσμο μου» των Margaret Sharp & Laurence J. Splitter (ως υλικό που προορίζεται να το αξιοποιήσει ο/η εκπαιδευτικός μέσα στην τάξη μαζί με τα παιδιά) επιδιώκεται η καταγραφή & ανάλυση των απόψεων των φοιτητών/τριών σε σχέση με το ζήτημα της αναγνώρισης των φιλοσοφικών ερωτημάτων & του ρόλου τους στη σταδιακή οικοδόμηση συζητήσεων/διαλόγων μέσα στην τάξη αλλά και της τοποθέτησης που οι ίδιοι οι φοιτητές/τριες αναλαμβάνουν κατά τη συγκεκριμένη διαδικασία. Οι φοιτήτριες/τές έχουν κληθεί από τη μια να απαντήσουν οι ίδιοι/ες ασκήσεις & ερωτήματα που απευθύνονται σε παιδιά στο πλαίσιο της «Φιλοσοφίας για παιδιά» και από την άλλη, μέσα από την αξιολόγηση των ίδιων τους των απαντήσεων να αντιληφθούν τόσο την φιλοσοφική, όσο και την παιδαγωγική διάσταση, αλλά και την ιδιαιτερότητα των ερωτημάτων. Η ανάλυση των απαντήσεών τους εντάσσεται στο θεωρητικό πλαίσιο που αφορά στις μορφές συζήτησης μέσα στην τάξη σε συνάρτηση με φιλοσοφικές παραμέτρους που είναι δυνατόν να παρεμβαίνουν ενδυναμώνοντας τη συζητητική κουλτούρα & τα οφέλη της.

Λέξεις-κλειδιά: «Φιλοσοφία για παιδιά», Συζήτηση στην τάξη, φιλοσοφικό ερώτημα

Η αισθητική παιδεία στο έργο του Κ. Τσάτσου

Φωτίου Νικόλαος

Επίβλεψη:

**Αλέξανδρος Θεοδωρίδης, Αναπλ. Καθηγητής, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής
Εκπαίδευσης Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης**

Περίληψη

Το πρόβλημα της παιδείας και ειδικότερα της αισθητικής παιδείας κατέχει κεντρική θέση στο έργο του Κ. Τσάτσου. Επηρεασμένος βαθιά από την πλατωνική και την καντιανή σκέψη, ο Τσάτσος κατανοεί την αισθητική παιδεία ως αυτή που καθιστά την ψυχή ικανή να θεάται την ομορφιά και να την απολαμβάνει με ανιδιοτέλεια. Επιπλέον, όμως, την αναγνωρίζει και ως αυτήν που κάνει τον άνθρωπο ικανό να

διαμορφώσει μια αισθητική πολιτική, ανάλογη με την αισθητική ποιότητα του ήθους που καθιστά τη ζωή έργο τέχνης.

Φιλοσοφία – Μουσική Παιδαγωγική

Η έννοια της "θεραπείας" στη Φιλοσοφική Συμβουλευτική και τη Μουσική *Μπίτζα Ευριδίκη*

Επίβλεψη:

Καθηγήτρια, Έλενα Θεοδωροπούλου & Δρ. Μαρία Αργυρίου, Ε.Δι.Π., Τμήμα
Επιστημών της Προσχολικής Αγωγή και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού,
Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Περίληψη

Ο Raabe (2002) υπερθεματίζει σχετικά με το ότι η Φιλοσοφία μπορεί να αποτελέσει αυθεντική πορεία του όντος στον κόσμο, μια πορεία ύπαρξης που θα είναι αποτέλεσμα συνειδητής επιλογής. Η θέση αυτή, προϋποθέτει τη «διαλογική έρευνα» μεταξύ φιλοσοφικού συμβούλου και «πελάτη» με σκοπό τη διαμόρφωση μιας θεωρίας γύρω από τη ζωή και την επιβίωση, αλλά και την παραδοχή της θεραπευτικής διάστασης της Φιλοσοφίας με συμβουλευτικό προσανατολισμό. Η Φιλοσοφία & η μεθοδολογία της στηρίζει τη συνομιλία με τον εαυτό, την προσπάθεια αυτοπροσδιορισμού, αυτοκατανόησης, αυτογνωσίας. Η «φιλοσοφική διάθεση» λειτουργεί έτσι θεραπευτικά καθώς βοηθά ακόμα και στην ανακούφιση του «πελάτη» από δυσάρεστα αισθήματα (όπ.αναφ.στο Δελλής, 2005:181).

Επιχειρώντας μία συνομιλία μεταξύ φιλοσοφίας και μουσικής ως προς τη θεραπευτική τους διάσταση, διαπιστώνουμε ότι η μουσική δημιουργική έκφραση ως διαδικασία εξωτερίκευσης και μορφοποίησης βαθύτερων εσωτερικών συγκινησιακών καταστάσεων καθώς και ως μέσο του/της θεραπευτή/εύτριας προκειμένου να συναντήσει τις ανάγκες του θεραπευόμενου/ης, αποτελεί τον κύριο πυρήνα της σχέσης θεραπευτή/εύτριας-παιδιού στη Μουσικοθεραπευτική πορεία. Δημιουργούν δηλαδή μαζί τη θεραπεία, χωρίς να προσπαθεί ο/η θεραπευτής/εύτρια να «κουρντίσει» το παιδί σύμφωνα με κοινωνικά αποδεκτές νόρμες. Η θεραπεία, έτσι, προκύπτει (Ψαλτοπούλου, 2015:28). Η μουσική από μια πλευρά μπορεί να είναι η καθεαυτού αίσθηση του εσωτερικού και εξωτερικού κόσμου του καλλιτέχνη, και από την άλλη μπορεί να λειτουργεί και ως σύμβολο όλων αυτών, όπως στις άλλες τέχνες αλλά και στη γλώσσα. Στη συγκεκριμένη ανακοίνωση δεν θα προσεγγίσουμε τη μουσικοθεραπεία ως κλινική εφαρμογή, ενώ, παράλληλα, δεν θα διαφοροποιήσουμε τη «μουσική ψυχοθεραπεία» από τη «θεραπευτική παιδαγωγική», επειδή κάθε θεραπεία θα έπρεπε ούτως ή άλλως να περιέχει ψυχοπαιδαγωγικά και ψυχοθεραπευτικά στοιχεία.

Λέξεις-κλειδιά: θεραπεία, φιλοσοφική συμβουλευτική, μουσική, μουσικοθεραπεία, θεραπευτική παιδαγωγική.

Το "παιχνιώδες" ως φιλοσοφική θέση του συστήματος Μουσικοκινητικής Αγωγής Carl Orff

Κωνσταντινίδου Μαρίνα

Καθηγήτρια Έλενα Θεοδωροπούλου & Δρ. Μαρία Αργυρίου, Ε.ΔΙ.Π., Τμήμα
Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού,
Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Περίληψη

Η Μουσικοκινητική Αγωγή Carl Orff έχει αποτελέσει και αποτελεί αντικείμενο μουσικοπαιδαγωγικής έρευνας και φιλοσοφικής σκέψης, καθώς εμπλέκει τους/τις συμμετέχοντες/ουσες σε διαδικασίες αισθητικής και ενεργητικής εμπειρίας, στοχεύοντας στην ανάπτυξη μίας ουμανιστικής κουλτούρας, η οποία συνάδει με τη Μουσική Τέχνη. Ο αυτοσχεδιασμός, η σύνθεση, τα σύμβολα, η κίνηση, η μίμηση, ο λόγος, ο ρυθμός αποτελούν μερικά μόνο στοιχεία αναφοράς του «παιχνιώδους», τα οποία σε συνδυασμό με τη μουσική λαογραφία της κάθε χώρας που αξιοποιείται - ως μουσικοπαιδαγωγικό σύστημα - φαίνεται να αποσυνθέτει την παραδοσιακή διδασκαλία και να επανα-γοητεύει τον μαθητή της προσχολικής ηλικίας στην πρωταρχική αναγνώριση του κόσμου.

Ο Alain Kerlan (2014), σημειώνει ότι «το παιχνίδι είναι η ίδια κίνηση της ζωής, εν συντομία, το θεμελιώδες χαρακτηριστικό του ζωντανού [...] μέσα σε ένα παιχνίδι, υπάρχει ένα θέαμα που καθιστά τον παρατηρητή εν δυνάμει συμμετέχοντα». Ο Gadamer θεωρεί το παιχνίδι «επικοινωνιακό ενεργείν» και προτρέπει να παρατηρήσουμε τον φιλοσοφικό διάλογο που αποτυπώνεται στο παιχνίδι της καλλιτεχνικής έκφρασης αφενός, ως μορφή αφομοιωμένης πληρότητας και, αφετέρου, ως μοίρασμα και επικοινωνία. Το παιδαγωγικό-φιλοσοφικό τακτ μπορεί να αποτελέσει, σύμφωνα με τη Θεοδωροπούλου έναν τρόπο να αντιληφθούμε τη σύνδεση ανάμεσα στο παιχνίδι με την της παιδαγωγικής μουσική πράξη

Ακριβώς ως παράδειγμα για τις παραπάνω συνδέσεις επιλέχθηκε το μουσικοπαιδαγωγικό σύστημα Carl Orff.

Λέξεις-κλειδιά: Μουσικοκινητική Αγωγή Carl Orff, Μουσική Τέχνη, παιχνίδι, φιλοσοφία

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ (Σ.Α.Ε.)
UNIVERSITY OF THE AEGEAN SCHOOL OF HUMANITIES (S.H.)

Κόσμοι Μορφές Πράξεις Εμπειρίες
Κατασκευάζοντας το Αεικίνητο

Worlds Forms Acts Experiences
Constructing The Restless

20 ΧΡΟΝΙΑ Σ.Α.Ε. 1997-2017

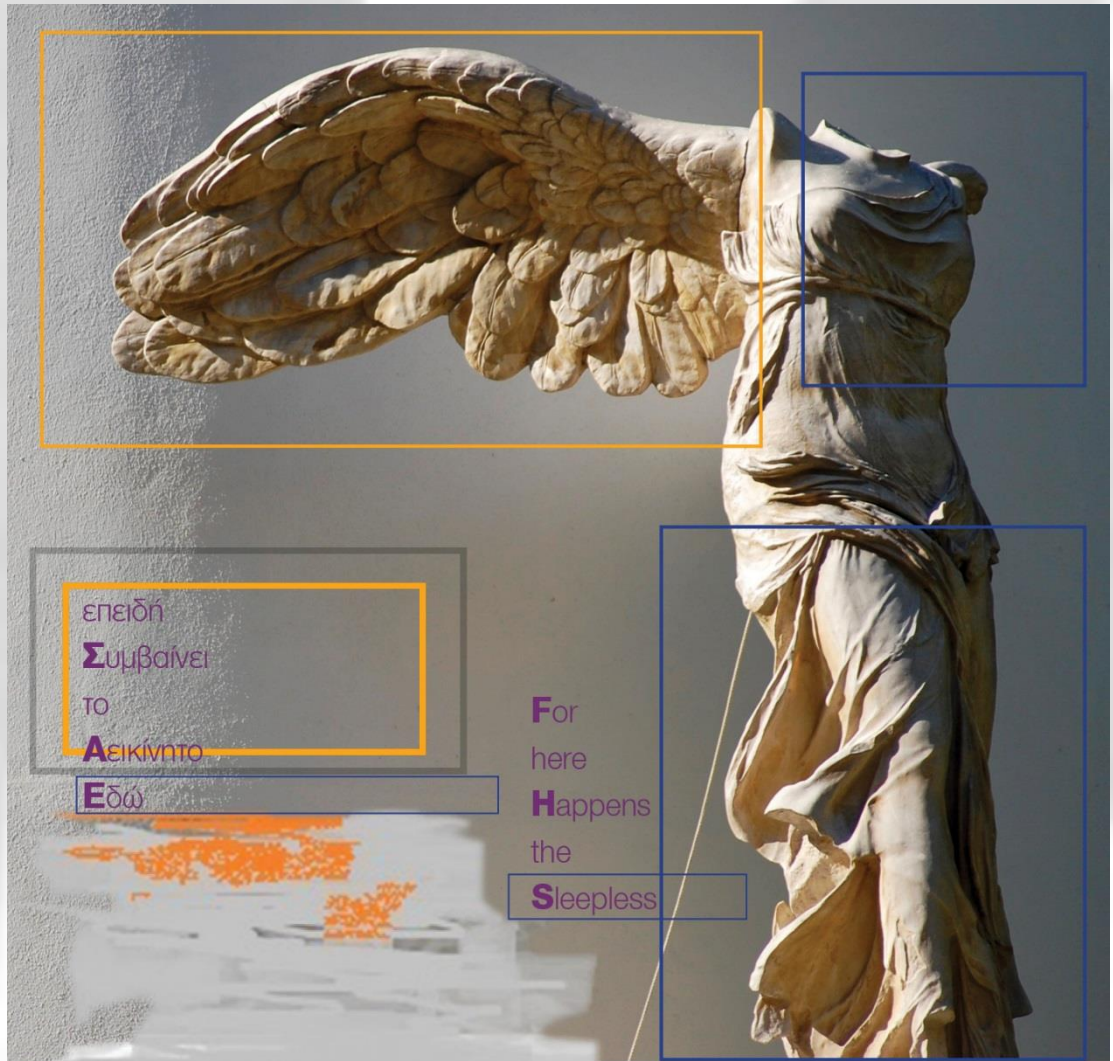
20 YEARS S.H. 1997-2017

Department of Pre School Education & Educational Design
School of Humanities, University of The Aegean

VOCAL ENSEMBLE
Corpus Musicae

επειδή
Συμβαίνει
ΤΟ
Αεικίνητο
Εδώ

For
here
Happens
the
Sleepless

ΣΧΟΛΗ
ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

SCHOOL OF HUMANITIES
University of the Aegean

Πανεπιστήμιο Αιγαίου

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

20 χρόνια 1997 - 2017

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ & ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Κόμβοι Μορφές Πράξεις Εμπειρίες
Κατασκευάζοντας το Αεικίνητο

www.sae.aegean.gr

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

- ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
- ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
- ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
 - ΜΕΤΑΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ
 - ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ
 - ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
 - ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
- ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ (e-Learning)
- ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ
 - ΕΘΝΙΚΑ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ
 - ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ
 - ΘΕΡΙΝΑ ΣΧΟΛΕΙΑ
- ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ERASMUS+ & ERASMUS MUNDUS
 - ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ
 - ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ & ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ
 - ΦΟΙΤΗΤΙΚΕΣ ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ & ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ
 - ΦΟΙΤΗΤΙΚΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑ
 - ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ